

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 64)

Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına, Bankalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine ve 35 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/377)

T.C.

*Başbakanlık**Kanunlar ve Kararlar**Genel Müdürlüğü*

Sayı : B.02.0.KKG/101-284/03457

27.3.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 21.3.1992 tarihinde kararlaştırılan "Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına, Bankalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine ve 35 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

*Süleyman Demirel***Başbakan**

GENEL GEREKÇE

Sermaye piyasaları son yıllarda gösterdiği performans ile hızlı bir gelişme ve değişim sürecine girmiştir. Bu çerçevede, literatürde belirtildiği üzere, sermaye piyasalarımız gelişmekte olan piyasa hüviyetinden çıkarak gelişmiş yerel piyasa hüviyetini kazanmaya doğru giden bir aşamaya gelmiş bulunmaktadır. Mevcut Sermaye Piyasası Kanununun onbir yıllık uygulaması sonucunda Kanunun yapısından kaynaklanan sorunlar ortaya çıkmaya başlamıştır. Geline bu noktada, 1981 yılında günün koşulları gözeticilerle hazırlanan ve işlevini artık tamamlamış bulunan Sermaye Piyasası Kanununun yenilenmesi gerekmektedir. 1981 yılındaki koşullar dikkate alındığı için yalnızca birinci el piyasaları ve belirli sermaye piyasası araçlarını kapsayan Kanun artık sermaye piyasalarımıza yeterli gelmemektedir.

Sermaye piyasalarımızın ulaştığı gelişme aşamasında, yapılacak çalışmalar, geleceğin şekillenmesinde çok önemli bir yer tutacaktır. Eksik piyasaların tamamlanması, piyasanın kendi dinamikleri ve yaratıcı gücünün harekete geçirilmesi, kamuyu aydınlatma sisteminin güçlendirilmesi ile şeffaf bir piyasa ortamının temin edilmesi, sistemin işleyiş kurallarının açıklıkla belirlenerek olası iktisadî suçlara karşı gereken tedbirlerin getirilmesi, istenmeyen gelişmeleri takip edebilmek ve gelişebilecek olaylara anında müdahale edebilmek için erken uyarıya dayalı bir piyasa gözetim sisteminin tesis edilmesi, yeni kurumsal yatırımcı türleri ile piyasanın talep yönünün desteklenmesi, yeni malî araç türleri ile plasman imkânlarının ve giderek tasarruf im-

kânlarının genişletilmesi, Bankalara ve bankacılık işlemlerine dayalı malî sistemimizde ihtisas kurumlarının yaygınlaştırılarak kurumlar arası rekabetin teşvik edilmesi bu Kanun değişikliğinin temel hedeflerini oluşturmaktadır.

Bu çerçevede değişiklik tasarısında, “izin” sisteminden vazgeçilerek kamunun aydınlatılmasının sağlanması, ancak yatırımın risk-getiri değerlendirmesinin piyasaya bırakılması ilkesine dayalı “kayda alma” sistemi benimsenmiştir. Bu sistem piyasada farklı risk-getiri bileşimine sahip geniş bir araç yelpazesinin oluşmasına, piyasanın değişik ihtiyaçlarına etkin şekilde cevap verebilecek danışmanlık ve derecelendirme kurumlarının ortaya çıkmasına, riskten korunma ve ölçek ekonomilerinden faydalanmak üzere kolektif yatırım kurumlarının gelişmesine olumlu katkılar sağlayacaktır.

Sermaye piyasasından Fon teminini kolaylaştırmak için, sermaye piyasası araçların ihraç prosedüründe kolaylık getirilmiş, sağlıklı bir fiyat mekanizmasının kurulmasını sağlamak amacıyla kurula gerektiğinde aracı kuruluşların “underwriting” yapmasını isteme yetkisi tanınmıştır.

Genel ve katma bütçeli idareler ile T.C. Merkez Bankası dışında kalan diğer bütün anonim ortaklık ve kuruluşlarca ihraç veya halka arz edilecek sermaye piyasası araçları için Kurula kayıt yükümlülüğü getirilerek sermaye piyasasından fon toplanmasında haklar ve yükümlülüklerde, kamuyu aydınlatmada yeknesaklık sağlanmış, böylece yatırımcının korunması konusunda önemli bir adım atılmıştır.

Hisse senetlerini halka arz eden anonim ortaklıklar, sermaye piyasasının temel unsuru olmaları itibariyle “halka açık anonim ortaklık” kavramı altında tanımlanmış ve bu ortaklıklarla ilgili olarak kamuyu aydınlatma sistemi, temettü dağıtımı, ortaklık mal varlığının korunması ve genel kurullarda vekaleten oy verme gibi konularda özel düzenlemeler yapılmıştır.

Sermaye piyasasından fon toplayabilecek olanların bu Tasarıyla genişletilmesi nedeniyle, ortaklık ve kuruluşlara bunların niteliklerini dikkate alarak farklı yükümlülükler getirebilme veya muafiyetler tanıyabilme ihtiyacı ortaya çıkmış, bu nedenle Kurula düzenleme yapma yetkisi verilmiştir.

Sermaye piyasasında gerek fon arz eden yatırımcıların gerek fon talep eden ortaklık ve kuruluşların değişik ihtiyaçlarına cevap verebilmek amacıyla çok çeşitli yatırım alternatifleri yaratılmış ve ayrıca bu alanda yeni araçların ihdasına imkân verecek hükümler öngörülmüştür. Sermaye piyasası açısından atıl sayılabilecek varlıklara ve alacaklara dayalı menkul kıymetler, halka açılmayı teşvik edici önemli bir araç olarak “oydan yoksun hisse senetleri” ve “vadeli işlem sözleşmeleri” bu yeni araç türlerinin başlıcalarını oluşturmaktadır. Yurt dışında yerleşiklerin Türkiye’de menkul kıymet ihraçlarını kolaylaştırmak, nama yazılı menkul kıymetlerinin devir özelliklerinin sermaye piyasası bakımından doğurduğu güçlükleri aşmak amacıyla, bir merkezde depo edilen menkul kıymetleri temsilen hamiline yazılı sertifika çıkarılması öngörülmüştür.

Kamuyu aydınlatma sistemine geçilmesinin ve modern bir sermaye piyasası hedefine ulaşılmasının gereği olarak Tasarıda risk sermayesi kuruluşları, takas ve saklama şirketleri, genel finans kuruluşları, yatırım danışmanlığı ve dercelendirme kurumlarının oluşturulması konusunda düzenlemeler öngörülmüştür.

Piyasanın genişlemesi ve istikrar kazanması için gerekli olan kollektif yatırım kurumlarının serbest rekabet koşulları altında, çeşitli portföy yapılarına sahip kuruluşlar olarak yatırımcılara hizmet sunmalarına imkân vermek amacına uygun kuruluş ve faaliyet esasları belirlenmiştir. Bu bağlamda, bankaların yanısıra başka kuruluşlara da yatırım fonu kurma yetkisi tanınmış, saklama ve yönetim hizmetlerinin farklı kuruluşlarca yürütülmesi benimsenmiş, risk sermayesi yatırım fonu, gayrimenkul yatırım fonu gibi değişik değerlerden oluşan portföylere yatırım yapabilen kollektif yatırım kuruluşlarının faaliyet göstermesi imkânı getirilmiştir.

Sermaye piyasasının mevcut işleyişinde düzenlenmesi zorunlu hale gelen, repo, açığa menkul kıymet satış işlemleri ve kredili menkul kıymet alım satımı gibi konularda Kurula düzenleme yetkisi tanınmıştır. Bu konuların düzenlenmesi piyasada istikrarın korunmasına ve portföy yönetiminin etkinleştirilmesine yardımcı olacaktır.

Sermaye piyasasının düzenlenmesinde öngörülen diğer bir husus borsaların ve diğer teşkilatlanmış piyasaların, bu piyasalardaki kurum ve kuruluşların faaliyet esaslarının belirlenmesidir. Bu konuda sermaye piyasalarının düzgün işleyişini sağlamaktan sorumlu organ olarak Kurul'a düzenleme, gözetleme ve denetleme görev ve yetkisi verilmiştir. Bu çerçevede sermaye piyasası kurumlarının yürütecekleri faaliyetlere göre örgütlenmeleri sağlanacak, Kurul, sermaye piyasaları ve kurumlarını izleyecek, sermaye piyasası kurumlarının malî yapıları, sermaye yeterlilikleri ve piyasaların genel işleyişi konusunda düzenleme ve tedbirler öngörebilecektir.

Sermeye piyasalarını düzenlemekle yetkili kurumların en önemli görevinin "Kamunun aydınlatılmasını" sağlamak olduğu gerçeğinden hareketle Tasarıda, konsolide malî tablolar dahil her türlü malî tablo ve raporların Kurulca belirlenecek ilke, standart ve formlara göre hazırlanıp kamuya duyurulması öngörülmüştür.

Kamuyu aydınlatma sisteminin dinamik hale getirilmesi ve yatırımcının etkin korunması amacıyla Tasarıda bazı özel hükümlere yer verilmiştir.

Malî tablo bilgilerinin doğruluk ve standartlara uygunluğunun sağlanarak güvenilirliklerinin artırılması amacıyla da gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de bağımsız denetleme kurumundan yararlanılması öngörülmüştür.

Sermaye piyasasının dürüst biçimde işlenmesini engelleyen, yatırımcılar aleyhine haksız kazançlar sağlayan içeriden öğrenenlerin ticareti ve fiyat manipülasyonları cezai müeyyideyi gerektiren birer suç olarak tanımlanmıştır. Ayrıca sermaye piyasası araçlarının fiyatını etkileyecek çeşitli fiiller de, Kanunun ceza hükümleri arasında düzenlenmiştir. Cezai müeyyideler belirlenirken, hapis cezalarının alanı sınırlı tutulmuş, ekonomik suçlarda ekonomik cezalar prensibinden hareketle, daha çok caydırıcı para cezaları öngörülmüştür. Ayrıca para cezalarının, suçun işlenmesi suretiyle elde edilen menfaatin belirli katları şeklinde tespiti esas alınarak, ekonomik suçların niteliğine elverişli bir ceza sistemi getirilmiştir.

Sermaye Piyasası Kanununa aykırı hareket edenlerin cezaı kovuşturmasına hız kazandırmak amacıyla, suç duyurusunda bulunma yetkisi Kurul'a tanınmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Değişiklik Tasarısı ile sermaye piyasasının gelişme aşamasına uygun yeni bir çerçeve, yeni müesseseler ve yeni kavramlar getirilmektedir. 1981 yılı ile kıyaslandığında Sermaye Piyasası Kanununun esas olarak birinci el piyasalara ağırlık veren yapısını ve bakış açısını değiştirmek amaçlanmaktadır.

Bu çerçevede, öncelikle, sermaye piyasası araçlarının yalnızca halka arzı değil, halka açık olmayan anonim ortaklıkların halka arz etmeyecekleri hisse senedi dışındaki sermaye piyasası araçlarının ihracı ve halka arzedilmeksizin satışı da Kanun kapsamında değerlendirilmektedir. İkinci olarak sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği piyasaların düzenli gelişmesinin yatı-

rımcının korunması açısından önemi dikkate alınarak, bu tür araçların işlem gördüğü piyasalar da kapsama dahil edilmektedir. Ayrıca sermaye piyasası faaliyetlerinde getirilen yeni çerçeveye uyumlu olarak sermaye piyasası faaliyetleri de kapsama alınmaktadır. Kanunda yer alan yardımcı kuruluşlar ifadesi ise getirilen yeni düzenlemeye dayalı olarak sermaye piyasası kurumları olarak değiştirilmektedir. Bunun yanı sıra, Türk sermaye piyasasında düzenleyici ve denetleyici kamu kurumu olan Sermaye Piyasası Kuruluna da, Kanunun içeriğine uygun olarak kapsam maddesinde yer verilmektedir.

Sermaye piyasası araçlarının ihraçlarının Kanun kapsamına alınması ile iki nokta güvence altına alınmaktadır. Şirketlerin hisse senedi dışında kalan ve borçlanmayı temsil eden sermaye piyasası araçlarını ihraç limitlerine uygun olarak ihraç edip etmedikleri izlenebilecektir. Bunun yanısıra sermaye piyasasında halka arz edilmeksizin ihraç edilen sermaye piyasası araçlarının piyasanın gelişmesi ve kurumsal yatırımcıların önem kazanması ile ikinci el piyasada tedayül ihtimali dikkate alınarak standart niteliklere sahip olarak ihracı için gereken tedbirler alınmaktadır.

Öte yandan sermaye piyasasından toplama amacı gütmeyen, halka açık olmayan anonim ortaklıkların halka arz etmedikleri hisse senedi ihraçları, Kanun kapsamı dışında bırakılmıştır.

Madde 2. — “Tanımların yer aldığı 3 üncü maddenin (b) bendinde, sermaye piyasasında işlem gören evrakın üst kavramı olarak “sermaye piyasası araçları” benimsenmiş, bu genel başlık altında “menkul kıymetler” ve “diğer sermaye piyasası araçları” ayrımı yapılmıştır. Böylece maddenin, değişiklikten önceki halinde yer alan üçlü evrak ayrımı, uygulamadaki ihtiyaçlar gözetilerek terk edilmiş ve tümüyle menkul kıymet ölçütüne dayalı ikili ayırım esas alınmıştır. Öngörülen bu sistemle, yapılacak düzenlemelerde, piyasaların sınıflandırılmasında, sermaye piyasası kurumlarının faaliyet alanlarının belirlenmesinde daha gerçekçi ölçütler kullanılması amaçlanmıştır.

3 üncü maddenin (b) bendinde, alt başlık olarak önce “menkul kıymetler”in tanımı yapılmıştır. Burada esas itibariyle doktrinde ve uygulamada benimsenen, genel kabul görmüş ilkeleri içeren ayrıntılı tanıma yer verilmiştir.

Diğer sermaye piyasası araçları ise, menkul kıymet özelliğini taşımamakla birlikte, sermaye piyasasında işlem görmeye elverişli evrakı içerecek biçimde, 3 üncü maddenin (b) bendinin son alt bendinde genel olarak açıklanmıştır.

Ancak hiçbir şekilde sermaye piyasası aracı kapsamına alınmayacak olan ve esasen para piyasası aracı sayılan banknot ve döviz ile münferit borç ilişkilerine dayanan kredi ve ödeme aracı niteliğini haiz kambiyo senetleri, sermaye piyasası araçlarının dışında bırakılmıştır. Böylece uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmıştır.

3 üncü maddenin (c) bendinde, “ihraç” kavramı da tanımlanmış ve “halka arz” tanımı daha ayrıntılı hale getirilmiştir.

Değişiklik tasarısı ile, halka açık olmayan anonim ortaklıkların, halka arz etmesinin ihraç ettikleri hisse senedi dışında kalan menkul kıymetlerin çıkarılması ve halka arz edilmeksizin satışı da Kanun kapsamına alındığından, bu esas çerçevesinde, 3 üncü maddenin (c) bendinde, Sermaye Piyasası Kanununun uygulanmasıyla sınırlı olarak “ihraç” kavramı tanımlanmıştır.

3 üncü maddenin (c) bendinin ikinci alt bendinde, “halka arz” tanımının içerisine, hisse senetlerinin borsada ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda devamlı işlem görmesi ve hisse senet-

leri halka arzolunan anonim ortaklık sermaye artırımlarında rüçhan hakkı kullanımı da alınmıştır.

Borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasaların alenî piyasalar olması, çok sayıda alıcı ve satıcıyı karşı karşıya getirmesi, hisse senetlerinin borsada ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda devamlı işlem görmesinin halka arza karine oluşturmasını gerektirmektedir. Hisse senetlerinin satın alınması için çağrıda bulunmayan, bu nedenle de daha önce Kuruldan halka arz izni almayan ortaklıkların, hisse senetlerini borsaya kote ettirmeleri ve bunların borsada işlem görmesi halinde geniş bir yatırımcı kitlesine hitap etmeleri söz konusu olacağından, yatırımcının korunması bakımından anılan işlemin de halka arz sayılması zorunluluğu doğmuştur. Halen İMKB kottunda bulunan anonim ortaklıklardan % 66'sı anılan türde olup, bunların hisse senetleri her an borsada işlem görebilir bir durumdadır. Yapılan düzenleme, bu ortaklıkların hisse senetlerinin borsada veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda devamlı olarak işlem görmeye başlaması halinde söz konusu ortaklıkları da Kanun kapsamına alarak yatırımcının korunması ilkesine etkinlik kazandırmaktadır.

Öte yandan hisse senetleri halka arzolunan anonim ortaklıkların, sermaye artırımı nedeniyle pay satışları da halka arz sayılmak suretiyle, bu ortaklıkların rüçhan hakkı kullanımı ve tahsisli sermaye artırımları da izne tabi tutulmaktadır. Böylece söz konusu ortaklıkların, bu tür sermaye artırımlarını izlemek ve denetlemek mümkün olacak; Kanunî bazı yükümlülüklerden kaçınmaları önenebilecektir.

Kanunun diğer maddelerinde kullanılan temel kavram niteliğindeki, hisse senetleri halka arz olunan veya olunmuş sayılan anonim ortaklıklar, amaca uygun olarak "Halka Açık Anonim Ortaklık" başlığı altında toplanmış; Kanun hükümleri uyarınca sermaye piyasasından fon toplamaya yetkili olanlar, "ihraççı", aracılık faaliyetinde bulunanlar ise, "Aracı Kuruluşlar" kavramlarıyla adlandırılmıştır. Maddenin sonunda, "İlgili Bakan ve İlgili Bakanlık" ifadesine de açıklık kazandırılmıştır. Böylece Kanunda kullanılan kavramlar arasında bütünlük sağlanmıştır.

Madde 3. — Tasarının en önemli özelliklerinden birisi, mevcut Kanunun, sermaye piyasası araçlarının halka arzında liyakat veya "izin" sistemine dayalı olan yapısının değiştirilerek tam anlamıyla "kamuyu aydınlatma" sistemine geçilmesidir. Mevcut Kanundaki "izin" sistemi, Kurul'u, sermaye piyasası araçlarının halka arzında, bilgilerin yeterliliğini ve doğruluğunu inceleme dışında "kamu yararına aykırı düşüp düşmeyeceği" veya "halkın istismarına yol açıp açmayacağı" gibi subjektif ögeler taşıyan ve esasen piyasaya bırakılması gereken değerlendirmelerle de karşı karşıya bıraktığından, gerek kamuya yüklediği sorumluluk, gerek sermaye piyasasının genel özelliğine ters düşmesi açısından uygun görülmemektedir. Sermaye piyasasında yatırımcıların yatırım yapacakları şirketlerin ekonomik gerçeği hakkında yeterli ve doğru bilgi edinmeleri ve bu bilgilere dayanarak risk-getiri değerlendirmelerini kendilerinin yapmaları esastır. Bu nedenle düzenleyici otoritelerin temel görevi genelde kamunun aydınlatılmasını sağlama çerçevesinde kalmaktadır.

Kamuyu aydınlatmanın sağlanarak, risk/getiri değerlendirmesi ve yatırım kararının piyasa ve yatırımcıya bırakılması, kamunun bu süreçteki rolünü, olması gereken bir konuma çektiği gibi, piyasada çok zengin bir risk getiri bileşiminde çeşitli araç yelpazesinin oluşmasına, doğru yatırım kararları verilmesinde rol oynayan derecelendirme ve danışmanlık kurumlarının

doğmasına, yatırım riskini azaltma ve ölçek ekonomilerinden faydalanma anlamında kolektif yatırım ihtiyacı ve bilincinin gelişmesine ve kamuyu yeterli ve doğru anlatma kaydıyla, riskli olmakla beraber iyi getiri vaad eden yatırımlar için piyasadan fon sağlanabilmesine olanak verecektir.

Bu nedenle Tasarıda piyasanın üstünlüğüne güvenen bir anlayışla, sermaye piyasası araçlarının ihraç ve halka arzında kamunun rolünü yatırımcının doğru aydınlatılmasını sağlamak esasına oturtan “kayıt” sistemi öngörülmüş ve bu maddeden başlayarak halka arz ve satışla ilgili diğer maddelerde benimsenen yeni sisteme uygun değişiklikler yapılmıştır. Bu yolla piyasanın kendi ihtiyaçlarına uygun yeni malî araç geliştirebilmesine de imkân sağlanmaktadır.

Bu çerçevede mevcut Kanunun 4’üncü madde başlığı “Kurul Kaydına Alınma” olarak değiştirilmiştir.

Hisse senedi dışındaki sermaye piyasası araçlarının ihracı da Kanun kapsamına alındığından bu tür araçların halka arz edilmeksizin ihracını da içermek üzere Kanuna tabi ihraç veya halka arzlar için Kurula kayıt zorunluluğu getirilmiştir.

Genel ve katma bütçeli idareler ile T.C. Merkez Bankası dışındaki bütün ortaklık ve kuruluşların ihraç veya halka arzları Kanun kapsamına alınarak, bu konuda uygulamadaki tereddüt ve karışıklıkların giderilmesi ve kamu paylı ortaklık ve kuruluşların da piyasada eşit muamele göreberek ortak kamuyu aydınlatma standartlarına tabi olmaları hedeflenmiştir. İhraç veya halka arzedilen sermaye piyasası araçlarını bir bütün olarak izleme olanağı sağlamak üzere Genel ve Katma bütçeli idareler ile T.C. Merkez Bankasına Kurul’a kaydettirilmeksizin yapılan ihraç veya halka arzlar hakkında Kurul’a bilgi verilmesi öngörülmüştür.

Madde 4. — Bu madde ile mevcut Kanunun 5’inci maddesindeki Kurula başvuru ve inceleme esasları kamunun yeterli ve doğru aydınlatılması kavramı çerçevesinde mevcut inceleme süresi korunarak yeniden belirlenmiştir. Açıklamaların yeterli olmaması veya gerçeği dürüst bir biçimde yansıtmaması halinde Kurula, kayda almaktan imtina etme yetkisi tanınmış, bu yolla yetersiz, yanlış veya yanıltıcı bilgi vererek halktan fon toplanması ve halkın aldatılmasının önlenmesi hedeflenmiştir.

Madde 5. — Kanunun mevcut 6 ncı maddesinde yapılan değişiklikle Kanun kapsamındaki her türlü halka arz için izahname düzenlenmesi ilkesi korunmakla birlikte, halka arzı yapanların ve hedeflenen yatırımcı kitlesinin özelliklerine göre izahnamede yer alacak bilgileri farklılaştırma yetkisi Kurula verilmiştir. Bu çerçevede örneğin girişimci küçük şirketlere daha kolay koşullarla piyasaya ulaşabilme imkânı sağlanabilecektir.

Kurulun yapacağı düzenlemelerle halka arz ve satışların daha kolay, etkin ve verimli şekilde yürütülebilmesi mümkün olacaktır.

Madde 6. — Bu maddede öngörülen hükümlerle mevcut Kanunun 7 nci maddesinde yatırımcıların korunmasına yönelik birçok etkin yenilikler getirilmiştir.

Sermaye piyasası araçlarının halka arz ve satışının gerektiğinde satın alma taahhüdü ile birlikte aracı kurum veya bankalarca yapılması, bu kuruluşların ülke çapındaki imkânları seferber edilerek satışın geniş bir tasarruf sahibi kitlesine intikalini ve daha güvenli sonuçlanmasını sağlayacak, sermaye piyasasının ülke çapında gelişmesinde katkısı olacaktır.

Hisse senetlerinin halka arz ve satışında aracı kuruluşların satış süresi içinde satılamayan payları taahhüt etmelerinin istenebilmesi konusunda Kurula tanınan yetki, taahhüdün ve hisse senetlerinin halka arzında fiyatın gerçekçi olarak tespitine imkân verecek, ortaklığın ve yatırımcının korunmasına yardımcı olacaktır.

Yeni pay alma haklarının kullanılmasından sonra kalan payların, piyasa değerinin nominal değer üzerinde olması halinde primli fiyattan satılması öngörülerek, ihraç eden ortaklıkların bu payları tahsis yoluyla belirli kişilere düşük fiyattan satmaları önenebilecek böylece, hem halka açılmayı kolaylaştıran bir ortam sağlanabilecek hem de, kötü niyetli ortaklık yöneticilerinin veya yakınlarının, ortaklık ve dolayısıyla küçük ortaklar aleyhine haksız kazançlar elde etmesinin önüne geçilebilecek, ayrıca, Borsada yapay fiyat dalgalanmaları ve spekülasyonlar engellenebilecektir.

Kayda alma sisteminin bir parçası olarak, halka arza aracılık eden aracı kuruluşların izahname ve sirküleri, ihraççı ortaklık ve kuruluş ile birlikte imzalaması ve bilgilerin doğruluğundan müteselsilen sorumlu tutulmaları, bu kurumları, uzmanlıklarını daha dikkatli kullanmaya yöneltmek ve yatırımcıların ortaklık ve sermaye piyasası araçları hakkında daha gerçekçi ve güvenilir bilgi edinmelerine yardımcı olacak ve yatırımcının aldatılma riskine karşı koruma alanı genişleyecektir. Piyasanın içinden gelen kuruluşların, piyasalarda güvenli bilgi dağılımını ve sağlıklı işleyişi desteklemeleri bu alanda sorumluluk üstlenmeleri, çözümlerin kamu tarafından sağlanmasının ötesinde piyasanın içinden çıkması, sermaye piyasasının güçlenmesine katkıda bulunacaktır.

Esas sermaye sistemindeki sermaye artırımlarında tescilli izleyen otuzgün içinde, diğer her türlü sermaye piyasası araçlarının ihraç veya halka arzında satış esnasında alıcıya teslim zorunluluğu getirilmesi, yatırımcıların sermaye piyasası aracı alımlarında ve devirlerinde yaşadıkları sorunların bertaraf edilmesinde önemli katkı sağlayacaktır. Ancak nama yazılı paylarda, bu payların niteliği ve uygulama güçlükleri dikkate alınarak, teslim süresi biraz daha uzun tutulmuş, doksan gün olarak belirlenmiştir.

Sermaye piyasası araçlarının halka satışının sermaye piyasasının istenen genel amaçlarına uygun şekilde yönlendirilmesinde tanınan yetki çerçevesinde Kurulca yapılacak düzenlemeler, halkın sermaye piyasasına güven ve katılımını teşvik edecektir.

Madde 7. — Sermaye piyasası araçlarının halka arz yoluyla satışını yapanların ihraççı yanında aracı kuruluş da olabileceği gerçeğinden hareketle mevcut Kanununun 9 uncu maddesindeki satış sonuçlarını bildirim yükümlülüğü halka arz yoluyla satış yapan ihraççı veya aracı kuruluşu kapsayacak şekilde yeniden belirlenmiştir.

Madde 8. — Kanununun 10 uncu maddesinde düzenlenen, izahname ile halka açıklanan bilgilerdeki değişikliklerin bildirim yükümlülüğü, Tasarının getirdiği yeni "ihraççı" genel kavramı çerçevesinde belirlenmiştir.

Madde 9. — Sermaye Piyasası Kanununun 4 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, sermaye piyasası araçlarının halka arzının yanısıra ihracı için de Kurul'a kayıt başvurusu yapılması gerekecektir. Ayrıca aynı maddenin üçüncü fıkrasında başvurudan muaf olanlar, sadece genel ve katma bütçeli idarelerle, T.C. Merkez Bankasına indirgenmiş, 13 üncü madde de anonim ortaklıklar dışında kalan kuruluşların da borçlanma senedi ihracı düzenlenmiştir, 3 üncü madde de temel kavramlar olan, "İhraççı" ve "Halka Açık Anonim Ortaklık" tanımları yapılmıştır.

Bu durumda esas itibarıyla Sermaye Piyasası Kanununa tabiyetin hükme bağlandığı III üncü bölüm başlığının, Kanunun yeni kapsamına uygun olarak değiştirilmesi gerekmiştir.

11 inci maddenin birinci fıkrasında, ihraççıların, sermaye piyasasından fon toplamalarının temel esasları hükme bağlanmıştır.

İkinci fıkrada, hisse senetlerinin, halka arz olduğu farazi olarak kabul edilen 100'den fazla ortağa sahip anonim ortaklıkların, hisse senetlerini fiilen halka arz eden anonim ortaklıklarla aynı hükümlere tabi olduğu vurgulanarak, Kanunun bütününde fiili-farazî halka arz ayrımını gerektirmeyecek bir kavram ve anlam birliğine gidilmesi amaçlanmıştır. Taslakla, Kanunun kapsamının genişlemesi öngörüldüğünden, özellikle halka arz edilen - arz edilmeyen menkul kıymetlerle, ihraççı ortaklık ve kuruluşlar arasında nitelikleri itibarıyla ayırım yapılması, bu ayırımı bağlı olarak Kanunun getirdiği yükümlülüklerin kapsamının kademeli belirlenmesi, ihtiyacı doğmuştur. Bu konuda esnekliği temin etmek için, dördüncü fıkrada, Kurul'a, madde de açıkça sayılan hallerde, yabancı ülke uygulamalarında görüldüğü üzere, işin niteliği gereği, yükümlülüklerden kısmen ya da tamamen muafiyete tanıma yetkisi verilmiştir. Beşinci fıkrada ise, başta borçlanma senetlerinin itfası olmak üzere, benzer nedenlerle, Kanun kapsamında yer almasına gerek kalmayan ortaklık ve kuruluşların, Kurul tarafından re'sen veya istek üzerine Kanun kapsamından çıkarılmaları imkânı getirilmiştir.

Yurt dışında yerleşik kişilerin, çıkardıkları menkul kıymetleri Türkiye'de halka arz ederken bunları Türkiye'ye getirme zorunluluğu uygulamada caydırıcı rol oynadığı gibi, genelde nama yazılı hisse senetlerinin devir işlemleri, sermaye piyasasının özellikleri gözönüne alındığında, sorunlar yaratmaktadır. Bu yüzden tasarı ile, menkul kıymetlerinin depo edilip, karşılığında kıymetli evrak niteliğini haiz hamiline yazılı sertifikalar çıkarılması imkânı getirilmiştir.

Öte yandan borsada işlem gören nama yazılı hisse senetlerinin beyaz ciro ile devredilebilmesi nedeniyle, gerçek sahibinin ihraççı ortaklıkça bilinmemesi, Türk Ticaret Kanununun 368 inci maddesi uyarınca genel kurula çağrılmak üzere nama yazılı pay sahiplerine gönderilecek taahhütlü mektubun gerçek ortakların eline ulaşmasını önlemektedir. Bu nedenle, borsada ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda sürekli işlem gören nama yazılı paylarda Türk Ticaret Kanununun 368 inci maddesinin uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 10. — Kayıtlı sermaye sistemini düzenleyen 12 nci maddede, yönetim kuruluna esas sözleşme ile imtiyazlı pay çıkarma ve yeni pay alma haklarını kısıtlama konularında yetki verilebilmektedir. Bu maddenin dördüncü fıkrasına eklenen bir hüküm ile Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre esas sözleşmede yer almak suretiyle ihdas edilebilen imtiyazların, yönetim kurulu tarafından genişletilmesi amaçlanmış, yönetim kurulunun, esas sözleşme ile tanınan söz konusu yetkilerini kötüye kullanması önlenmek istenmiştir.

Bu amacı gerçekleştirmek için; Türk Ticaret Kanununda sadece genel kurul kararlarının iptalinin düzenlenmiş olması ve genel kurula ait bu yetkilerin Sermaye Piyasası Kanununa göre yönetim kuruluna devredilebilmesi sonucu alınan kararların iptalini istemek hakkının ortaklara tanınmamış olması, anonim ortaklık içi dengelerinde birhaksızlığa neden olduğundan, yönetim kurulu kararları aleyhine iptal davası açma hakkı yönetim kurulu üyeleri, denetçiler ile hakları ihlal edilen ortaklara, sınırlı bir şekilde tanınmıştır. Gerçekten, kayıtlı sermaye sistemi, Sermaye Piyasası Kurulu dışında tescil hariç, diğer denetim mekanizmalarını ortadan kaldırdığı ve Sermaye Piyasası Kurulunun yetkileri daha çok izne inhisar ettiği için yönetim kurulları bu sistem içerisinde, oldukça geniş bir hareket serbestisine sahiptir. Mevzuata aykırı olabilecek veya ortakların menfaatini haleldar edebilecek bu yönetim kurulu kararlarını, makul sürelerde genel kurulda görüşmek her zaman mümkün olmayacağından, bu kararların belli şartlar altında iptalinin istenebilmesi gerekli görülmüştür.

Dava açma süresinin belirlenebilmesi ve bu kararların ilgililere duyurulmasını temin amacıyla, yönetim kurulunun bu madde çerçevesinde aldığı kararların ilanı zorunluluğu öngörülmektedir.

12 nci maddeye eklenen son fıkrâ ile kayıtlı sermaye sisteminden ortaklıkların çıkması ve ya Kurul tarafından sistemden çıkarılmaları sağlanmıştır. Kayıtlı sermaye sistemine girme, anonim ortaklıklar için ihtiyarî olup, istedikleri zaman sistemden çıkmaları imkânının tanınmasıyla, uygulama yasal temele kavuşturulmuştur. Bunun yanı sıra yapılan düzenleme ile aranan nitelikleri kaybeden ortaklıkların, Kurul tarafından sistemden çıkarılmaları imkânı getirilmektedir.

Madde 11. — Kanunun 13 üncü maddesinde yapılan değişiklikle, tahvilin yanısıra, diğer borçlanma senetlerinin ihracı da düzenleme kapsamına alınmıştır.

Birinci fıkrada hisse senetleri halka arz olunan anonim ortaklıkların çıkarabilecekleri toplam tahvil ve diğer borçlanma senetleri limitinin hesabında esas alınan kalemler içerisinde, Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesindeki düzenlemeye paralel olarak yeniden değerlendirme değer artış fonu da dahil edilmiştir. Ayrıca hesap dönemi içinde tahvil veya borçlanma senedi ihracı halinde, genel kurulca bilançonun onaylanmasından sonra yapılan sermaye artışının da, ihraç limiti içine girmesini sağlamak için, bağımsız denetimden geçmiş son malî tablonun esas alınması öngörülmüştür.

Birinci fıkrada düzenlenenlerle, özel mevzuatları uyarınca faaliyet gösteren kuruluşların ve kamu iktisadî teşebbüslerinin, tahvil ve diğer borçlanma senedi ihraç limitini belirleme yetkisi, ikinci fıkrada Bakanlar Kuruluna tanınmış ve bu konuda varsa, özel kanunlarda yer alan hükümlerin uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır. Böylece potansiyel olarak malî yapıları güçlü olmakla birlikte, bilançolarında görünen zarar miktarının yüksek olması, ya da özel yasalarında yer alan statik ihraç limitlerinin elvermemesi nedeniyle tahvil ve borçlanma senedi çıkarılamayan ortaklık ve kuruluşlara, Bakanlar Kurulunca saptanacak limitler dahilinde sermaye piyasasından fon temin etmeleri imkânı getirilmiştir. Bu sayede ortaklık ve kuruluşların, geçici malî darboğazlarının kronikleşmesi önlenerek ekonomik dengelerin korunması da amaçlanmıştır. Özellikle mahallî idareler, kamu iktisadî teşebbüsleri ve özelleştirme kapsamındaki kuruluşlar için hayati önem taşıyan ve uygulamada ortaya çıkan bu ihtiyacın karşılanabilmesini teminen Bakanlar Kurulu, ihraççı kuruluşların faaliyet alanlarını, hukukî ve malî yapılarını gözetenek değişik limitler belirleyebilecektir.

Öte yandan Bakanlar Kurulunun Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanununda düzenlenen tahvil ihraç limitlerini genel olarak veya sektörler itibariyle artırma yetkisi, diğer borçlanma senetlerinin ihraç limitlerini de kapsayacak biçimde genişletilmiştir. Hazine garantisiz yapılan ihraçlarda, gerekli güvenlik sağlandığından yasal limitlere tabi olunmaması öngörülmüştür.

İhraççı ortaklık ve kuruluşların, bir önceki ihraç prosedürünü tamamlamadan yeni borçlanmalara gitmelerini önlemek amacıyla, yeni tahvil veya borçlanma senetleri ihraç edebilmelerinin ön koşulu olarak, daha önce ihraç ettiklerini satmalarının yanı sıra satamadıklarını iptal etmeleri koşulu getirilmiştir.

Ayrıca tahvil ihraç prosedürünü kolaylaştırmak amacıyla tahvil ihraç kararının yönetim kuruluna devredilebilmesi imkânı bütün ortaklıklar için genişletilmiş ve mahkeme tasdiki kaldırılmıştır.

Madde 12. — Mevcut Kanuna 13/A maddesi eklenerek varlığa dayalı menkul kıymet düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile ihraççıların varlıklarını karşılık göstererek sermaye piyasasından

fon temin etmelerine olanak sağlanırken, sermaye piyasasına da güvenceli yeni bir araç kazandırılmıştır. Diğer sermaye piyasası araçlarının ihraç limitlerinden farklı olarak, Varlığa Dayalı Menkul Kıymetlerde, teminat unsuru gözönüne alınarak ihraç limitinin Kurulca belirlenmesi öngörülmüş, ayrıca alacak ve varlık türleri, değerlendirme ilke ve esasları ile niteliklerinin saptanması konusunda günün şartlarına uygun düzenlemeler yapılabilmesi için Kurula yetki tanınmıştır.

Madde 13. — Türk Ticaret Kanunu sisteminde oy hakkı vermeyen hisse senedi çıkarılması mümkün olmadığı için özel yasal bir düzenleme yapılmadan, oydan yoksun payın sermaye piyasasına ithali söz konusu değildir. Bu nedenle, sermaye piyasası araçlarına yeni bir enstrüman katmak, yönetimin ele geçirilmesi ihtimali nedeniyle halka açılmak istemeyen ortaklıkları halka açılmaya teşvik etmek amacıyla, Kanuna “Oydan Yoksun Paylar” adı altında yeni bir madde eklenmektedir. Oy hakkından yoksun olan hisse senetlerinde denge, kâr payı imtiyazı ile sağlanmıştır.

Bu madde uyarınca çıkarılacak menkul kıymetin ana nitelikleri ilgili maddede belirtilerek, düzenleme konusunda Kurula yetki verilmiştir.

Madde 14. — Kanunun 15 inci maddesinin başlığı, içeriğine uygun olarak değiştirilmiş, eklenen fıkralarla, hisse senetlerine isabet eden kâr payından yararlanma tarihinin yarattığı fiyat farklılıklarının, borsada eski ve yeni hisse senedi oluşmasına yol açması önlenmek istenmiş ve eski ile yeni hisse senetlerine aynı oranda kâr payı dağıtılarak borsa işlemlerine ve yatırımcılara kolaylık getirilmesi amaçlanmıştır. Uygulamada, madde kapsamına giren anonim ortaklıkların Türk Ticaret Kanununun 456 ncı maddesine dayanılarak yapılan yorum nedeniyle farklı kâr payı hesap yöntemleri kullanması, yeknesaklığı ortadan kaldırmış olup şikayetlere yol açtığından, söz konusu değişiklik yapılmıştır.

Halka açık anonim ortaklıkların iç kaynaklı sermaye artırımlarına Kurul tarafından izin verilmemekle birlikte, bu artırımlar sonucu çıkarılan bedelsiz senetlerin dağıtılmasında, bazı haksız uygulamaların görülmesi ve yargı kararları ile farklı sonuçların doğabileceği de düşünülerek, bedelsiz payların veya hisse senetlerinin, sermaye artırımı tarihinde mevcut pay sahiplerine dağıtılacağı kanunla hükme bağlanmaktadır. İç kaynaklı fonların olduğu tarihteki ve sonradan ortaklığa girecek ortaklar arasında adil dağılımı gerçekleştirmek üzere, belli bir tarihin esas alınması gerekmekte olup, en uygun tarih olarak sermaye artırımı tarihi kabul edilmiştir. Bu hükümlerle, kapsamdaki ortaklıklara katılımın artması sağlanacak ve sonuçta halka açılma teşvik edilmiş olacaktır.

Madde 15. — Maddede yapılan değişiklikle, anonim ortaklıkların yıllık malî tablo ve raporları ile sınırlı bulunan mevcut madde kapsamı, Kanuna tabi bütün ortaklık, kuruluş ve kurumların kamuya açıklanacak her türlü malî tablo ve raporlarını içerecek şekilde genişletilmiştir. Bu amaçla Kanun kapsamındaki bütün anonim ortaklık, kuruluş ve kurumlar, kamuya açıklayacakları veya Kurulca kamunun zamanında yeterli ve doğru aydınlatılması açısından istenebilecek, yıllık ve ara malî tablolar veya konsolide malî tabloları, Kurulca öngörülen standartlara uygun şekilde düzenleme yükümlülüğüne tabi tutulmuştur. Bu hükümlerle özellikle hisse senetleri borsada işlem gören şirketlerle ilgili olarak yatırımcıların ara malî tablo ve raporlar, konsolide malî tablolar yoluyla daha sık ve detaylı bilgi ihtiyaçları karşılanabilecektir. Daha önce de ifade edildiği gibi, getirilen düzenlemelerle bir yandan piyasa güçlerinin ağırlığı arttı-

rılırken, diğer yandan piyasanın sağlıklı işlemesi için elzem olan bilginin en geniş ve ayrıntılı biçimde dağıtılması temin edilmektedir.

Düzenlenecek malî tabloların güvenilirliğinin ve standartlara uygunluğunun sağlanması açısından Kurula gerekli gördüğü malî tablolar için bağımsız denetleme yaptırılmasını isteme yetkisi tanınmıştır.

Malî tablolar, bağımsız denetleme raporu ve diğer raporların Kurula gönderilmesi ve kamuya duyurulması hususu, kamunun zamanında aydınlatılmasını sağlamak üzere Kurulun gerekli düzenleme yapabilmesine olanak verecek esneklikte genel bir yükümlülük olarak düzenlenmiştir.

Madde 16. — Kanuna eklenecek bu madde ile kamunun aydınlatılması ve yatırımcının korunması sistemini sürekli ve etkin hale getirecek hususlar düzenlenmiştir. Bu madde ile getirilen hükümler, piyasanın sağlıklı ve düzenli gelişmesini temin etmek amacıyla tahkim edilecek gözetim sisteminin yeni çehresine dayanak teşkil edecektir. Piyasada istenmeyen gelişmelerin önlenmesi için erken uyarı verecek bir gözetim sistemi elzem görülmektedir.

Sermaye piyasasında dürüst ve açıklık içinde işleyen ticaret sisteminin kurulabilmesi için, kamunun zamanında, yeterli ve doğru bilgilendirilmesi gereğinden hareketle maddede, hisse senetleri halka arz olunan anonim ortaklıkların mevcut ortaklarına çağrıda bulunarak hisse senedi toplama girişiminde bulunulmasında veya genel kurullarda oy hakkını kullanmak için vekalet istenmesinde veya ortaklığın pay dağılımının önemli ölçüde değişmesi sonucunu veren el değiştirmelerde, birleşme ve devirlerde, sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek önemli olay ve gelişmelerde Kurulun küçük pay sahiplerinin haklarını korumak ve kamunun aydınlatılmasını sağlamak üzere yapacağı düzenlemelere uyma zorunluluğu getirilmiş; hisse senetleri borsada ve diğer teşkilatlanmış piyasalarda işlem gören ortaklıkların yönetici ve azınlık ortaklarının belirli bildirim yükümlülükleri düzenlenmiştir.

Madde 17. — Sermaye piyasaları ülkemizde ve dünyada hızlı bir gelişme ve değişme süreci içinde bulunmaktadır. Finans reformu çerçevesinde getirilmek istenen yenilikler, uluslararası piyasalarda 1980'li yıllarda ortaya çıkmıştır. Türk sermaye piyasalarının gelişim süreci ise aynı döneme isabet etmektedir. Bu çerçevede, ülkemizde bu alanda son on yılda gelen birikimi ilgili kamu birimlerinde değerlendirebilmek için yeni bir düzenleme getirilmektedir.

Madde 18. — Kurulun başlıca yetkilerinin yer aldığı 22 nci maddede, menkul kıymetlerin ihraç ve halka arz işlemlerini düzenlemeye ilişkin temel yetkinin yanısıra, piyasayı geliştirmeye dönük bazı düzenlemeler yapma yetkisi de Kurula tanınmıştır. Sermaye piyasasının hızlı bir gelişim sürecinde olması ve dinamik yapısı gözetilerek; mevzuatın, piyasanın ihtiyaçlarına paralel gelişmesini teminen, Kurulun, yeni sermaye piyasası aracı türleri ve sermaye piyasası kurumları ihdas etmesi, sermaye piyasasının yapısına uygun varlığa dayalı senetlerle, bunları ihraç edecek finansman şirketlerinin düzenlenmesi, halen açığa satış ve kredili menkul kıymet işlemlerini piyasada yaygın biçimde yapılan, vadeli işlem sözleşmeleri ile menkul kıymetlerin geri satın alma veya satma taahhüdüyle alım satımı işlemlerine yasal bir çerçeve kazandırması, ikinci el piyasaya, sermaye piyasası araçlarının takas ve saklanmasına, kamuyu aydınlatmaya, bağımsız denetime, piyasa ve kurumların denetim ve gözetimine, genel esasları 32 sayılı Kararda belirlenen menkul kıymet işlemlerine ilişkin düzenleme yapması öngörülmüştür.

Madde 19. — Taslakta sermaye piyasasından fon talep edebileceklerin kapsamı genişletildiğinden, mevcut Kanununun 28 inci maddesinde buna paralel bir değişiklik yapılmıştır.

Madde 20. — Taslak ile, sermaye piyasası işlemleri, faaliyet esasından hareketle, düzenlendiği için, V inci bölüm başlığı da buna paralel olarak değiştirilmiştir.

30 uncu maddenin (a) - (f) bendleri arasında mevcut ve geliştirilmesi amaçlanan faaliyet türleri sayılmış, (g) bendinde ise piyasaların gelişme süreci içinde Kurulca düzenlenebilecek diğer faaliyet türlerine yer verilmiştir.

Sermaye piyasası faaliyetlerinin bir bütün olarak yasal çerçeveye kavuşturulması ile bu faaliyetlerle ilgili olarak uyulması gereken ilkeleri belirlemek ve bu ilkelere dayalı denetim ve gözetim yapmak imkân dahiline girecektir. Tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunması, güvenli ve istikrarlı bir piyasa ortamının temini için bu konuların açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Kurum bazında düzenlemeden, faaliyet bazında düzenlemeye geçiş ile sermaye piyasalarında ihtisas kurumlarının gelişmesi ve kurumlararası rekabetin sağlanması hedeflenmektedir. Sermaye piyasalarında bu düzenleme yapısı ile malî açıdan güçlü, sağlıklı malî kuruluşlar gelişebilecektir.

Madde 21. — 30 uncu maddedeki değişikliğe paralel olarak, 31 inci madde de, sermaye piyasası faaliyetlerini yürütecek kuruluşların kuruluş biçimi ile ilgilenilmeksizin, örneğin bankacılık lisansına sahip olup olmadığına bakılmaksızın faaliyet izni ile faaliyet ilke ve esasları düzenlenmektedir.

Aracılık faaliyetlerine ilişkin düzenlemelerde, gelişmekte olan ülkelerde gözlemlendiği gibi, kurum bazında düzenlemeden, faaliyet bazında düzenlemeye geçilirken 30 uncu maddenin (a) ve (b) bendlerinde sayılan faaliyetler için, bu faaliyetlerdeki mevcut işleyiş ve piyasanın yapısı gözönüne alınarak, kurumun niteliğine dayalı düzenleme biçimi korunmuştur.

Bu arada, sermaye piyasası faaliyetlerini yürüten kuruluşlarda çalışan personelin, son zamanlarda duyulan ihtiyaç gözönüne alınarak, mesleki yeterlilik koşulları ile ilgili düzenleme ilk kez mevzuatımıza girmektedir. Önümüzdeki dönemde, yatırım danışmanlığı ve portföy yönetimi ile ilgili sermaye piyasası faaliyetlerinin yaygınlaşması ile bu alanda uzman personelin önceki ağırlıkla gündeme gelecektir. Gelişmiş piyasalarda olduğu gibi bu alanda ülkemizde de yeni mekanizmaların yaratılması gerekmektedir.

Kanunun 30 uncu maddesinde belirlenen faaliyetler, kuruluşun faaliyet için getirilecek koşulları sağlaması şartına bağlı olarak, münferiden veya toplu olarak bir kuruluş tarafından yerine getirilebilecektir.

Ayrıca tüm sermaye piyasalarında gözlemlenen bir başka koşul, sermaye yeterliliği koşulu da mevzuatımıza Tasarı ile getirilmektedir. Malî açıdan güçlü sermaye piyasası kurumları yaratmak amacıyla getirilen ve sürekli izlenecek bu şart ile piyasaların güvenli ve istikrarlı faaliyeti temin edilebilecek, riskler azaltılabilecektir. Risk kontrolünü hedefleyen düzenlemeler bugün malî piyasaların diğer alanlarında örneğin bankacılık ve sigortacılık alanlarında kapsamlı olarak bulunmaktadır. Sermaye piyasalarının güvenli gelişmesi ve piyasa koşullarına dayalı olarak, bu alanda sermaye birikiminin teşvik edilmesi gerekmektedir.

Madde 22. — Sermaye piyasalarında mevcut ve ileride teşkil edilebilecek kurumlar açıklıkla sayılmaktadır. Bu çerçevede Kurula verilen yetki ile diğer sermaye piyasası kurumlarının teşkili imkân dahiline girecektir.

Sermaye piyasaları gibi, değişimin, gerek ulusal gerekse de uluslararası düzeyde son derece hızlı olduğu dinamik piyasalarda geleceğe yönelik olarak Kurula görevler verilmesi zorunluluk olarak görülmektedir. Bu sayede gelişme sürecine kamunun süratle intibakı sağlanabilecektir.

Madde 23. — Madde de, sermaye piyasasına özgü bir anonim ortaklık tipi olan aracı kurumların kuruluş şartları, sermaye piyasasının özelliklerine uygun hususları içerecek biçimde, objektif olarak belirlenmiştir.

Madde 24. — Bu Kanunla düzenlenen sermaye piyasası kurumlarının ilki aracı kurumlar olmaktadır. Aracı kurum olarak çalışmak 30 uncu maddenin (a) ve (b) bendlerinde gösterilen faaliyetlerden en az birini yerine getirmek olarak tanımlanmıştır. Bu düzenleme ile mevcut aracı kurumların yeni düzenlemeye kolay intibakı sağlanmış olmaktadır. Aracı kurum, izin alınması halinde diğer sermaye piyasası faaliyetlerinde de bulunabilecektir.

Faaliyetleri borsada işlem yapmayı gerektiren aracı kurumlara ilgili borsadan Borsa Üyelik Belgesi almaları zorunluluğu getirilerek borsaların sağlıklı yapılanması ile ilgili önemli bir adım atılmaktadır.

Öte yandan, bankalar, sermaye piyasası faaliyetleri bakımından, Kanunun 50 nci maddesinde aracı kurumlarla aynı rejime tabi tutulduklarından, faaliyete geçme şartları da 34 üncü madde de, her iki kuruluş için ortak düzenlenmiştir.

Madde 25. — 35 inci madde de yapılan değişiklikle Yatırım Ortaklıklarında portföy çeşitlendirmesine imkân tanınarak, bunların sermaye piyasası araçları, gayrimenkul, altın ve diğer kıymetli madenler portföyü oluşturabilecekleri, aynı zamanda anılan mal varlıklarından karma portföylerde işletebilecekleri hükmü getirilmiştir. Mevcut Kanunda bulunan ve zaman içinde gelişmeyi engelleyebilecek ayrıntılı düzenlemeler ise Kurul tebliğlerine bırakılmaktadır. Getirilen hükümlerle genel bir çerçeve çizilmesi amaçlanmıştır.

Madde 26. — Yatırım ortaklıklarının kuruluş ve faaliyet koşulları 36 ncı maddenin birinci fıkrasında objektif olarak belirlenmiş, bu ortaklıkların işleyiş ve faaliyet esaslarının ise, zaman içerisinde ortaya çıkabilecek koşullara göre belirlenebilmesini teminen Kurula yetki tanınmıştır.

Madde 27. — Yatırım ortaklıklarına ilişkin hükümlerde yapılan değişikliği gerektiren ihtiyaçlar, yatırım fonları için de geçerli olduğundan çeşitli kıymetlerden oluşan portföyle işletebilen yatırım fonu türlerinin kurulabilmesine imkân tanınmıştır.

Madde 28. — Bu madde ile yatırım fonlarının kuruluş ve faaliyet şartları yeniden belirlenerek, bankalar dışında kalan belli kuruluşların da fon kurması ve Avrupa Topluluğu düzenlemeleri ile uyumlu olarak yönetim ve saklama işlemlerinin ayrılabilmesine imkân tanınmaktadır. Yönetim ve saklama hizmetlerinin ayrılması ile olası çıkar çatışmalarına karşı önlem alınması amaçlanmaktadır. Fonların işleyişine ilişkin esasların, günün ihtiyaçlarına uygun olarak belirlenebilmesi için Kurul'a yetki tanınmıştır.

Madde 29. — 39 uncu madde ile sermaye piyasalarının gelişme sürecinde ihtiyaç duyulabilecek yeni sermaye piyasası kurumları düzenlenmiştir. Bu durumda gelişme sürecine Türk sermaye piyasasının kolay intibakı sağlanabilecektir.

Madde 30. — Taslakla getirilen önemli yeniliklerden biri de sermaye piyasaları ile ilgili tüm unsurları kapsayıcı hükümlerin Sermaye Piyasası Kanununa getirilmesidir. İkinci el piyasaların ve sermaye piyasası faaliyetlerinin mevcut olmadığı bir ortamda kabul edilen Sermaye Piyasası Kanununun bu eksiklikleri geçen onbir yıllık uygulama sırasında önemli sorunlara neden olmuştur.

Bu amaçla, sermaye piyasası faaliyetlerinin ve sermaye piyasası kurumlarının yanısıra sermaye piyasası araçlarının işlem gördüğü borsa ve diğer teşkilatlanmış piyasalarda Kanuna dahil edilmiştir. Anılan kurumların dahil olduğu yasal çerçevenin açıklıkla belirlenmesinin yanısıra bu kurumlar üzerindeki gözetim ve denetim mekanizmasının da ortaya konulması piyasanın sağlıklı işleyişi açısından yararlı görülmektedir. Ayrıca borsaların dışında kalan teşkilatlanmış diğer piyasalara da Kanunda yer verilmesi, uluslararası piyasalarda yaygınlaşan bu yeni işlem biçimini ülkemize de kazandırmayı hedeflemektedir. Teşkilatlanmış diğer piyasalar ifadesi mevzuatımıza ilk kez girmektedir. ABD'de NASDAQ sisteminin başarısını takiben bu tür (Proprietary) sistemler son yıllarda giderek yaygınlaşmaktadır.

Madde 31. — Altına, kıymetli madenlere ve dövize aktarılan kaynakların finans piyasalarına yönlendirilerek ekonomide daha verimli bir biçimde değerlendirilmesini sağlamak amacıyla kambiyo ve kıymetli madenler borsalarının teşkil edilmesi için gereken yasal çerçeve bu maddeyle getirilmektedir. Bu piyasaların faaliyet ilkeleri, bu piyasalarda faaliyet gösterecek araçların düzenlenmesi ve bunların izleme ve denetimi ile ilgili esaslar konularında ilgili Bakanlık yetkilendirilmektedir.

Madde 32. — Öneride yer alan değişiklikler: Kurulun örgütlenmesini tamamladığı ve yeterli uzman personel seviyesine ulaştığı gözönüne alınarak Kurulun denetim yetkisini kendi uzmanları eliyle yürütmesine; gerektiğinde bu denetlemenin ilgili Bakan tarafından da yaptırılabilmesine ve uygulamada Kurul ile ortaklıklar arasındaki ilişkilerin açıklığa kavuşturulması amacıyla, denetleme yetkisi kapsamının açıklıkla tanımlanmasına yöneliktir.

Ayrıca, yapılacak denetlemelerde, denetleme ile görevli Kurul personeline gereken kolaylığın gösterilmesi gerektiği vurgulanarak, yapılacak tebligatlara Tebligat Kanunu hükümlerinin uygulanacağı konusunda açıklık getirilmiştir.

Madde 33. — a) Kanunun 46 ncı maddesi değiştirilerek aracı kurumların faaliyetlerinin denetimine ve buna ilişkin alınacak tedbirlerle ilgili metin tüm sermaye piyasası faaliyetleri ve halka arz işlemlerinde alınacak tedbirleri kapsayacak şekilde yeniden kaleme alınmıştır.

Maddenin (a) bendinde, Kurulun kayıt yükümlülüğüne uyulmaksızın, halka arz ve satış nedeniyle, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 103 üncü maddesi gereğince ihtiyati tedbir isteme yetkisinin kapsamı genişletilmiş; Kurula izinsiz sermaye piyasası faaliyetlerinin durdurulmasını talep yetkisi de tanınmıştır. Kanunun 4 üncü maddesindeki ifade, Kurulun yalnız, izinsiz halka arzlarda satılan kısmın karşılığı için tedbir isteyebileceği şeklindedir. Yapılan değişiklik ile kayıt yükümlülüğüne uyulmaksızın halka arzedilen senetlere de tedbir yoluyla el konulması imkânı getirilmiştir. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 109 uncu maddesi uyarınca ihtiyati tedbir talebinden itibaren en geç 10 gün içinde esas hakkında dava açılmazsa, ihtiyati tedbir düşüleceğinden, Kurula, izinsiz yapılan işlem ve faaliyetlerin iptali için dava açma yetkisi de tanınmıştır. Değişiklikle getirilen en önemli yenilik, izinsiz sermaye piyasası faaliyetlerinde Kurulun her türlü tedbir almaya da yetkili kılınmasıdır.

b) Sermaye Piyasası Kanununun 12 nci maddesinde yapılan değişiklikle, kayıtlı sermaye sistemindeki ortaklıkların, bazı yönetim kurulu kararları aleyhine (Kurul dışında) pay sahipleri, Yönetim Kurulu üyeleri ve denetçilere iptal davası açma imkânı getirilmiştir. Bu maddede ise, genel olarak kayıtlı sermaye sistemindeki kötüye kullanmaları önlemek üzere, 12 nci maddesindeki esaslar çerçevesinde alınan yönetim kurulu kararları aleyhine, kararların ilanından itibaren 30 gün içinde Kurula da iptal davası açma ve yönetim kurulu kararlarının icrasının geri bırakılmasını isteme imkânı verilmiştir.

Bu davanın açılması imkânının tanınması ile, Kanunun amaçlarına uygun olarak, pay sahiplerinin ve en geniş anlamıyla tasarruf sahiplerinin korunması sağlanabilecektir.

c) Türk Ticaret Kanununun 274 ve 324 üncü maddelerinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığına tanınan yetkiler çerçevesinde, bu hükümler saklı kalmak suretiyle, Kurula; Kanun kapsamındaki ortaklıkları yakından izlemesi ve denetlemesi nedeniyle, malî yapılarındaki zayıflamayı veya sermayenin azalmasını veya şirketin işletme maksat ve mevzuuna aykırı işlemlerini tespit ederse ortaklıkları uyararak; gerekli tedbirlerin alınmasını istemek yetkisi tanınmıştır. Gerektiğinde, Kurul durumu ilgili mercülere bildirecektir; bu şekilde, kapsamdaki ortaklıkların daha yakından izlenmesi ve bu ortaklıklarla ilgili pay sahipleri ve tasarruf sahiplerinin etkin korunması gerçekleştirilmektedir.

d) Şirketin örtülü kazanç dağıttığı Kurul tarafından belirlenirse, denetim sonuçlarının, şirket ortaklarına duyurulmasını talep etme yetkisi Kurula tanınmıştır. Böylece şirketin örtülü kazanç dağıtmak yoluyla kârı azaltması ve ortakların menfaatlerini ihlâl etmesi halinde durumdan ortakların haberdar olması sağlanmaktadır. Bilgi aktarımı şeklindeki bu tedbir ile, ortakların zamanında ve gerekli önlemleri alabilmeleri imkân dahiline sokulabilmektedir.

e) Etkin bir kamuyu aydınlatma ve sermaye piyasasındaki güveni gerektiği şekilde sağlayabilmek için mevzuat uyarınca açıklanması gerekirken açıklanmamış bilgilerin ve Kanuna aykırılıkların doğrudan Sermaye Piyasası Kurulu tarafından her türlü yayın aracıyla halka duyurulması yetkisi hükme bağlanmaktadır. Bu tedbir uzun vadede ortaklık ve kurumların kendi inisiyatifleri ile şeffaflaşmayı sağlamalarına yöneliktir.

f) Kurul denetiminin, etkin ve amaca uygun işlemlerini sağlamak için, denetime dayanak olacak hususların ilgililerce ibraz veya teslim edilmemesi halinde, bunun Mahkeme kararıyla temin edilmesi imkânı tanınmıştır.

g) Sadece sermaye piyasası kurumları için düşünülen bu tedbirde, Kurul, mevzuata ve esas sözleşme hükümlerine aykırılıkların önce giderilmesini isteyebilecek, fakat gerektiğinde, faaliyette bulunma ve çalışma yetkilerini kaldırabilecektir.

h) Kanun kapsamına giren ortaklıklar için Kurula verilen yetkilerin evveliyetle sermaye piyasası kurumları için de getirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, malî yapıları ciddi surette zayıflayan kurumlar için, uygun sürelerde durumlarını uyumlu hale getirme ve güçlendirme, gerekli diğer tedbirleri alma ve taahhütler karşılanamayacak hale gelmişse, tasfiyelerini ve iflaslarını isteyebilme imkânı getirilmiştir.

Madde 34. — Sermaye Piyasası Kanununun 47 inci maddesinin (A) bendinde yapılması öngörülen değişiklikle, sağlıklı ve dürüst bir sermaye piyasasının işlemlerini engelleyen iki fiil; “kamuya açıklanmamış bilgiye dayalı ticaret” (insider trading) ve “fiyat manipülasyonları” suç olarak tanımlanmıştır.

Uluslararası literatürde “insider trading” olarak anılan, “kamuya açıklanmamış bilgiye dayalı ticaret”, kamuyu aydınlatma ilkesini zedeleyen, sermaye piyasasında eşitlik ve dürüstlüğü bozan, haksız kazançlara ve şirket el değiştirmelerine yol açan bir işlemler zinciridir. Daha önce hukuk sistemimizde yer almayan ve fakat Türk sermaye piyasasının gelişmesi için hayatî önem taşıyan bu konu taslakta düzenlenirken, uluslararası uygulamalar gözönüne alınmış, Avrupa Topluluğunda yapılan çalışmalar ve gelecekteki gelişmeler gözetilerek, ülkemizin koşullarına uygun bir çerçeveye çizilmiştir.

Fiyat manipülasyonlarının, düzenlendiği bendde, suç tanımı yapılırken de, yabancı ülkelerin mevzuatları ve uygulamaları dikkate alınmış ve Türk Ceza Kanununun 358 inci maddesi ile bir senteze ulaşılmıştır. Türk Ceza Kanunundaki hüküm, yapıldığı dönemin koşullarına uygun bir yapıya dayanmakta olup, genel olarak getirilen hüküm ise, sermaye piyasasının özelliklerine uygun ve geniş kapsamlıdır. Amaç, yatırımcıların aldatılarak, haksız kazanç temin edilmesini önlemektir.

47 nci maddeye eklenen bir diğer bend ile de, fiyat manipülasyonlarına paralel olarak, sermaye piyasası araçlarının fiyatını olumsuz biçimde etkileyerek, piyasada dürüstlüğü bozan bazı fiiller, cezai müeyyideye bağlanmıştır.

Ekonomik suçlarda, verilecek cezaların da ekonomik olması ilkesinden hareketle, hapis cezasını gerektiren fiillerin kapsamı dar tutulmuş, daha önce hapis cezasını gerektiren bazı fiiller, sadece para cezasının öngörüldüğü (B) bendine kaydırılmıştır.

Öte yandan cezalarda caydırıcılığı temin için, Türk hukukunda sık sık görülen bir uygulamaya yer verilerek, para cezasının hesabında, temin edilen menfaatle bağlantı kurulmuş ve fiillerin tekrarı halinde cezaların artırılması hükme bağlanmıştır.

Madde 35. — Taslakta yer alan önceki hükümlerle Sermaye Piyasası Kanununa tabi olan ortaklık ve kuruluşların kapsamı genişlediğinden, 48 inci maddede kapsam genişletilmiş ve suç konusu evrakın sınırı, Kanunun diğer hükümleriyle bütünlük sağlanması amacıyla, sermaye piyasası araçları ile çizilmiştir.

Madde 36. — Bu maddede yapılan değişiklik ile, bu Kanunda yazılı suçlardan dolayı Cumhuriyet Savcılığına başvurarak kovuşturma yapılması talebinde bulunulmasında, Kurul yetkili kılınmış olup, Kurul bu başvuru ile müdahil sıfatını kazanmaktadır.

Sermaye Piyasası Kanununun 11 inci maddesi kapsamındaki ortaklıklar ve kuruluşlar ile sermaye piyasası kurumlarının her türlü işlem ve faaliyetleri Kurul gözetim ve denetiminde yapılmaktadır. Ortaklık, kuruluş ve kurumların yetkili ve/veya sorumlularının Kanunu ihlal eden fiillerinin cezalandırılmasında, ortaklık ve kurumların her türlü işlem ve faaliyetlerini titizlikle izleyen, inceleyen ve denetleyen Kurulun rolü ve önemi büyüktür. Kanun kapsamı ve Kurul denetimindeki ortaklık ve kurumlardaki yetkili ve sorumlulukların kovuşturulmasında Kurulun yetkili kılınması adalet mekanizmasının daha süratli, doğru ve en iyi şekilde işlemlerini sağlayacaktır.

Madde 37. — Bu madde ile, bankaların, sermaye piyasası faaliyetinde bulunmaları halinde, sadece bu faaliyetleri ile sınırlı olarak Sermaye Piyasası Kanununa tabi olacaklarını düzenleyen, Kanunun 50 nci maddesi (a) bendi değiştirilerek, bankaların kendi ihraç ettikleri sermaye piyasası araçlarının halka arz edilmesi halinde de bu Kanun hükümlerine tabi olacakları hükme bağlanmıştır. Ancak fiilî halka arzın söz konusu olmadığı hallerde, salt ortak sayısı itibarıyla Kanuna tabiyet öngörülmemektedir.

Sermaye Piyasası Kanununun getirdiği genel ilke ve prensipler çerçevesinde, söz konusu şartları haiz bankaların sadece sermaye piyasası kurumu faaliyetleriyle sınırlı olmayıp, kendi ihraç ettikleri sermaye piyasası araçlarının halka arz edilmesi halinde Sermaye Piyasası Kanununa tabi olmaları, sermaye piyasasında bütünlüğü sağlamaktadır. Gerçekten, bankaların, sermaye piyasası araçlarının halka arzında Kurul kaydına alınma, halka arz prosedürüne uyma, sermaye artırımlarında tam ödeme yükümlülüğüne ve satış taahhütnamesine tabi olma, pay sahiplerini kâr payı açısından koruyan birinci temettü düzenlemeleri gibi Kanunun öngördüğü mükellefiyetlerin dışında tutulmalarının, sermaye piyasasının bütünlüğünü bozmasının yanısıra; Kanun kapsamına girmemeleri, kayıtlı sermaye sistemine geçme, yönetim kurullarına bazı yetkiler bırakabilme gibi yeni Kanunun öngördüğü bir takım kolaylıklardan da yararlanmalarını şeklinde kendileri açısından olumsuz sonuçlar da doğurmaktadır.

Öte yandan Kanun değişikliği tasarısında, sermaye piyasası faaliyetinde bulunacak kuruluşlar yeknesak bir rejime tabi tutulduğu için, bu hükümlerin bir bütün halinde sağlıklı biçimde uygulanmasını teminen, bankaların sermaye piyasası faaliyetlerini, bankacılık işlemlerinden ayrı olarak yürütmeleri öngörülmüştür. Bununla birlikte bankaların hukukî statüleri ve özel mevzuatları gözönünde bulundurularak, bu konuda yapılacak düzenlemelerde T.C. Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının uygun görüşünün alınması hükme bağlanmıştır. Aynı şekilde bankaların temettü dağıtım esaslarını belirleme yetkisi ilgili oldukları Bakanlığa tanınmış, özel mevzuatlarındaki kuruluş, denetim, gözetim, muhasebe, malî tablo ve rapor standartlarına ilişkin hükümler saklı tutulmuştur. Son muafiyetin kapsamına sigorta şirketleri de alınarak, Sermaye Piyasası Kanunu ile özel yasalar arasında doğabilecek çatışmalar önlenmek istenmiştir.

Madde 38. — Bankalar Kanununun 13 üncü maddesinin iki numaralı fıkrasının ikinci bendinde yer alan faiz ve her ne ad altında olursa olsun bir ivaz taahhüt edilmediğine bakılmaksızın menkul kıymetlerin ibrazında veya belli bir sebeple geri alınacağı taahhüdünü içeren belgeler eşliğinde satılmasının mevduat kabulü hükmünde olmasına ilişkin cümle kaldırılmaktadır.

Madde 39. — a) 28.7.1981 tarih ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 8, 41, 42, 43, 44 üncü maddeleri ile geçici 1, geçici 2 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları, geçici 3, 4 ve 5 inci maddeleri,

b) Ödeme Güçlüğü İçinde Bulunan Bankerlerin İşlemleri Hakkında 14.1.1982 tarih ve 35 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye 13.9.1982 tarih ve 45 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Eklenen 28, 29, 30 ve 34 üncü maddeleri, yürürlükten kaldırılmaktadır.

Geçici Madde 1. — Sermaye Piyasası araçlarını kayda almaya ilişkin hükümlerin, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ihraç ve halka arz başvurularında uygulanması öngörülmektedir.

Geçici Madde 2. — Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Kuruldan (A) serisi Borsa Bankerliği Belgesi alan aracı kurumların, Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde; (B) serisi Borsa Bankerliği Belgesi alan aracı kurumların ise aynı fıkranın (b) bendinde düzenlenen faaliyetlerde bulunma ve borsa üyelik hakları saklı tutulmakta, ancak bu aracı kurumlar sahip oldukları borsa bankerliği belgelerini; Kanunun yürürlüğü tarihinden itibaren 6 ay içinde Kurula başvurarak, yetki belgeleriyle değiştirmek zorunluluğu getirilmektedir.

Madde 40. — Yürürlük Maddesidir.

Madde 41. — Yürütme Maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/377

Karar No. : 33

21.4.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca kabul edilerek 27.3.1992 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan "Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına, Bankalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine ve 35 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı" Başkanlıkça 10.4.1992 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiş ve Komisyonumuzun 20.4.1992 tarihinde yaptığı 34 üncü Birleşimde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Tansu Çiller'in başkanlığında, Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, ülkemizde sermaye piyasasının yapılaşmasında atılan ilk adım olan Sermaye Piyasası Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana, gerek uygulamadan gerekse Kanunun yapısından kaynaklanan bazı sorunlar ortaya çıkmış, 1981 yılında günün koşulları gözetilerek hazırlanan ve artık sermaye piyasalarımıza yeterli gelmeyen, bir anlamda işlevini tamamlamış bulunan Sermaye Piyasası Kanununun yenilenmesi ihtiyacı hâsıl olmuştur.

Öte yandan, sermaye piyasalarımız gelişmekte olan piyasa hüviyetinden çıkarak, gelişmiş yerel piyasa hüviyetini kazanmaya doğru giden bir aşamaya gelmiştir. Bu aşamada yapılacak çalışmaların, geleceğin şekillenmesinde çok önemli bir yer tutacağı açıkça görülmektedir.

Tasarı ile;

— Eksik piyasaların tamamlanması, piyasanın kendi dinamikleri ve yaratıcı gücünün harekete geçirilmesi, kamuyu aydınlatma sisteminin güçlendirilmesi,

— Şeffaf bir piyasa ortamının temin edilmesi, sistemin işleyiş kurallarının açıklıkla belirlenerek olası iktisadî ve malî suçlara karşı gereken tedbirlerin getirilmesi,

— İstenmeyen gelişmeleri takip edebilmek ve gelişebilecek olaylara anında müdahale edebilmek için erken uyarıya dayalı bir piyasa gözetim sisteminin tesis edilmesi,

— Yeni kurumsal yatırımcı türleri ile piyasanın talep yönünün desteklenmesi, yeni malî araç türleri ile plasman imkânlarının ve giderek tasarruf imkânlarının genişletilmesi,

— Bankalara ve bankacılık işlemlerine dayalı malî sistemimizde ihtisas kurumlarının yaygınlaştırılarak kurumlar arası rekabetin teşvik edilmesi,

Öngörülmektedir.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde, Sermaye Piyasası Kanununun ekonominin temel kanunlarından birini teşkil ettiği, anılan kanunun günün şartlarına uymayan, gelişmeyi önleyici hükümlerini değiştiren bu tasarının, uzun zamandır ihtiyaç duyulan bir düzenleme olduğu, Sermaye Piyasasının gelişen ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik -yetki maddeleri dışında- yapılan değişiklik ve düzenlemenin olumlu görüldüğü, ancak Sermaye Piyasası Kuruluna verilen yetkilerin çok geniş olduğu ayrıca, halka açılmada tasarrufçunun nasıl korunacağı ve "içerden bilgi edinme"nin nasıl önleneceği gibi soru, görüş ve eleştiriler dile getirilmiştir.

Hükümet adına yapılan açıklamalarda ise; Sermaye Piyasası Kanununun 1981'den bu yana geliştirilemediği, günün şartlarının gerisinde kaldığı, ülkemizin en önemli sorununun “kaynak sorunu” olduğu, borçlanmada artık limitlere varıldığı, 100 trilyona varan bir iç borç bulunduğ, borç artırımına gidilemeyeceği, çok kapsamlı bir çalışma ile hazırlanmış olan bu tasarrının iç ve dış kaynak sağlanmasının yanı sıra, bozulan gelir dağılımının düzenlenmesinde ve yatırımların hızlandırılmasında da etkili olacağı Sermaye Piyasası Kuruluna çok fazla yetki verilmediği hatta yetkilerinde büyük ölçüde daralma olduğu, bazı yetkilerin Kuruldan alındığı mesela “izin” yerine “beyan” sisteminin getirildiği, halka açılmalarda fiyat tespitinde Kurulun müdahalesi bulunmadığı, tasarı ile tasarrufçuyu koruyucu bağımsız denetim kurumlarının getirildiği, bunların kamuyu aydınlatacağı, ancak riski tamamen önlemenin mümkün olmadığı, “içeriden bilgi edinme”yi cezalandıracak müeyyideler getirildiği, hiç kimsenin hem bu işin bilgisine sahip olup hem de bu bilgiyi kullanarak menfaat sağlamasına müsaade edilemeyeceği, bu gibi durumlarda para cezasının yanı sıra hapis cezasının da söz konusu olduğu belirtilmiştir.

Yapılan bu görüşmelerden sonra tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

— Çerçeve 6 ncı maddesi ile değiştirilen 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 7 nci maddesinin 2 nci fıkrasındaki aracı kuruluşların izahname ve sirkülerde yer alan bilgilerin gerçeği yansıtması hususunda kendilerinden beklenen özeni gösterdikleri hakkındaki ispatlama zorunluluğu ile ilgili hüküm ispatlama zorunluluğunun aracı kuruluşlara suç isnad eden tarafından yerine getirilmesi gerektiği görüşünden hareketle metinden çıkarılmış, ayrıca zararın ihraççılara tazmin ettirilemeyen kısmı için aracı kuruluşlara da müracaat “edilebileceğine” dair hüküm “edilir” şeklinde değiştirilmiş ve madde bu değişikliklerle,

— Çerçeve 12 nci maddesi ile 2499 sayılı Kanuna eklenen “Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler” başlıklı 13/A maddesi; Varlığa Dayalı Menkul Kıymetlerin ihraç limitinin Kanunun 13 üncü maddesinde yer alan tahvil ve diğer borçlanma senetlerinin ihraç limitlerine tabi olmayacağına açıklık getirmek amacıyla yeniden düzenlenmiş ve madde bu değişikliklerle,

— Çerçeve 17 nci maddesi ile değiştirilen 2499 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin 1 inci fıkrası, tecrübe süresi açısından, tasarıda yer alan ancak mevcut uygulamada bulunmayan “... en az on yıllık...” ibaresi fıkra metninden çıkarılmış ve finans ve mühendislik dallarında tecrübe sahibi olanları da fıkra kapsamına alacak şekilde yeniden düzenlenmiş ve madde bu değişikliklerle,

— Çerçeve 34 üncü madde ile değiştirilen 2499 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin (A) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “... amacıyla kullanarak...” ibaresinden sonra gelen virgöl, ifadeyi düzeltmek amacıyla kaldırılarak “... bertaraf etmek, ...” ibaresinden sonra kullanılmış, ikinci fıkrası; birinci fıkranın (A) ve (B) bentleri uyarınca verilecek ağır para cezalarının üst sınırla bağlı olmaksızın suçun işlenmesi suretiyle temin edilen menfaatin üç katından az olamayacağı şeklinde yeniden düzenlenmiş, ayrıca üçüncü fıkrasında yer alan “... verilen para cezaları...” ibaresi verilen cezaların para cezası ile sınırlı kalmasını önlemek amacıyla “... verilen cezalar ...” şeklinde değiştirilmiş ve madde bu değişikliklerle,

— Çerçeve 37 maddesi ile değiştirilen 2499 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin (a) fıkrasının 1 inci bendinde yer alan "... bu Kanuna tabiyet hükümleri, ..." ibaresi, ifadeyi düzeltmek amacıyla "... Kanun hükümleri ..." şeklinde değiştirilmiş, üçüncü ve dördüncü bentleri bankaların sermaye piyasası mevzuatı önündeki konumlarına açıklık getirilmesi amacıyla yeniden düzenlenmiş ve madde bu şekilde,

— 39 uncu maddesinin (b) fıkrası ile yürürlükten kaldırılan 35 sayılı Kanun Hükümünde Kararnameye 45 sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile eklenen 28, 29, 30 ve 31 inci maddeler "Ek Madde" olduğundan, anılan fıkraya ".eklenen..." kelimesinden sonra gelmek üzere "... Ek ..." kelimesi ilave edilmiş ve madde bu değişiklikle,

Kabul edilmiştir.

Tasarının; 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, Geçici 1 ve Geçici 2 nci maddeleri ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 40 ve 41 inci maddeler aynen kabul edilmiştir.

Komisyonumuz ayrıca, yapılan düzenlemenin ülkemizin ekonomik kalkınmasına sağlayacağı katkılar ile kamuoyunun beklentilerini de dikkate alarak, tasarının İçtüzüğü'nün 53 üncü maddesi uyarınca Genel Kurulda öncelikle görüşülmesini istemeyi kararlaştırmıştır.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili
İrfan Gürbınar
Kırklareli
Kâtip
Haydar Oymak
Amasya
Üye
Mehmet Nedim Budak
Ankara
İmzada bulunamadı.
Üye
Melih Pabuççuoğlu
Balıkesir
Üye
Mustafa Çiloğlu
Burdur
Üye
Nevfel Şahin
Çanakkale
Üye
M. Haluk Müftüleri
Denizli

Sözcü
Mahmut Öztürk
Aksaray
Üye
Halil Demir
Aksaray
Üye
Hüseyin Balyalı
Balıkesir
Üye
Zeki Ergezen
Bitlis
İmzada bulunamadı.
Üye
Yılmaz Ovalı
Bursa
Üye
Adnan Keskin
Denizli
Üye
Mehmet Dönen
Hatay

Üye
Rüştü Kâzım Yücelen
İçel
İmzada bulunamadı.

Üye
Timurçun Savaş
Adana
Üye
Rıfat Serdaroğlu
İzmir
Üye
Mustafa Ünal
Konya

İmzada bulunamadı.
Üye
Ekrem Pakdemirli
Manisa

İmzada bulunamadı.
Üye
Hasan Peker
Tekirdağ

Üye
Nami Çağan
İstanbul

Üye
Adnan Kahveci
İstanbul
Üye
Alaettin Kurt
Kocaeli
Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya

Üye
Refaidin Şahin
Ordu

Üye
Kamer Genç
Tunceli

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına, Bankalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine ve 35 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 28.7.1981 tarihli, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 2 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sermaye piyasası araçları, bu araçların ihracı, halka arzı ve satışı, bunları ihraç veya halka arz edenler, bu Kanun'un 40'inci maddesi çerçevesinde borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalar, sermaye piyasası faaliyetleri, sermaye piyasası kurumları ve Sermaye Piyasası Kurulu bu Kanun hükümlerine tabidir. Ancak halka açık olmayan anonim ortaklıkların halka arz edilme-yen hisse senedi ihraçları bu Kanun kapsamı dışındadır”

MADDE 2. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 3 üncü maddesinin (b) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye aşağıdaki (g) (h) (i) ve (j) bentleri eklenmiştir.

“b) Sermaye Piyasası Araçları : Menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçlarıdır.

Menkul Kıymetler : Ortaklık veya alacaklılık sağlayan, belli bir meblağı temsil eden, yatırım aracı olarak kullanılan, dönemsel gelir getiren, misli nitelikte, seri halinde çıkarılan, ibareleri aynı olan ve şartları Kurulca belirlenen kıymetli evraktır.

Diğer Sermaye Piyasası Araçları : Menkul kıymetler dışında kalan ve şartları Kurulca belirlenen evraktır. Şu kadar ki, nukut ile çek, poliçe, bono ile mevduat sertifikaları bundan müstesnadır.

c) İhraç ve Halka Arz :

İhraç : Bu Kanunun uygulanmasında ihraç, sermaye piyasası araçlarının ihraççılar tarafından çıkarılıp, halka arz edilerek veya halka arz edilmeksizin satışdır.

Halka Arz : Sermaye piyasası araçlarının satın alınması için her türlü yoldan halka çağrıda bulunulmasını ; halkın bir anonim ortaklığa katılmaya veya kurucu olmaya davet edilmesini; hisse senetlerinin borsalar veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda devamlı işlem görmesini; bu Kanuna göre halka açık anonim ortaklıkların sermaye artırımları dolayısıyla paylarının veya hisse senetlerinin satışını ifade eder.”

“g) Halka Açık Anonim Ortaklık : Bu Kanunun uygulanmasında halka açık anonim ortaklık, hisse senetleri halka arz edilmiş olan veya halka arz edilmiş sayılan anonim ortaklıklardır.

h) İhraççı : Anonim ortaklıklar, mevzuata göre özelleştirme kapsamına alınanlar dahil kamu iktisadî teşebbüsleri, mahallî idareler ile bunlarla ilgili özel mevzuatları uyarınca faaliyet gösteren kuruluş, idare ve işletmelerdir.

i) Aracı Kuruluşlar : Aracı kurumlar ile bankaları ifade eder.

j) İlgili Bakan ve İlgili Bakanlık : Başbakan tarafından görevlendirilen Devlet Bakanı ve Devlet Bakanlığıdır.”

MADDE 3. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun II nci Bölüm başlığı ve 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına, Bankalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine ve 35 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“BÖLÜM II

Sermaye Piyasası Araçlarının Kurul Kaydına Alınması, İhracı, Halka Arzı ve Satışı”

“Kurul Kaydına Alınma

Madde 4. — İhraç veya halka arz olunacak sermaye piyasası araçlarının Kurula kaydettirilmesi zorunludur.

Genel ve katma bütçeli idareler ve T.C. Merkez Bankasınca ihraç olunacak sermaye piyasası araçlarının Kurula kaydettirilmesi zorunlu değildir. Ancak bu ihraçlar hakkında Kurula bilgi verilir.

Sermayesi paylara bölünmüş komandit ortaklıkların hisse senetleri halka arz yoluyla satılamaz.”

MADDE 4. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurula Başvuru ve İnceleme

Madde 5. — Kurula kayıt başvurusuna Kurulca belirlenecek bilgi ve belgeler eklenir.

Belgeler ve açıklamalardaki eksikliklerin Kurul tarafından belirlenecek bir sürede tamamlanması zorunludur. Noksanlıkları bu süre içinde tamamlanmayan başvurular düşer.

İncelemeler sonucunda açıklamaların yeterli olmadığı ve gerçeği dürüst bir biçimde yansıtmayarak halkın istismarına yol açacağı sonucuna varılırsa, gerekçe gösterilerek, başvuru konusu sermaye piyasası aracının Kurul kaydına alınmasından imtina edilebilir.

Başvurular en çok otuz gün içinde sonuçlandırılır. Eksikliklerin tamamlanması için verilen süreler hesaba katılmaz.”

MADDE 5. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Halka Arzın Şekli

Madde 6. — Sermaye piyasası araçlarının halka arzında açıklanacak bilgiler izahnamede yer alır. İzahnamede bulunması gereken bilgiler Kurul tarafından belirlenir. Sermaye piyasası araçlarının Kurul kaydına alınmasından sonra izahname ticaret siciline tescil ve ilan edilir. Halkın sermaye piyasası araçlarını satın almaya daveti sirküler ile yapılır. Yayımlanacak sirküler ve ilanların esasları Kurul tarafından belirlenir.

İlanlar ve açıklamalar gerçeğe uymayan abartılmış veya yanıltıcı bilgileri içermeyeceği gibi Kurul kaydına alınmanın resmi bir teminat olarak yorumlanmasına yol açacak açık veya dolaylı bir ifade taşıyamaz. Kurul, yanıltıcı nitelikte gördüğü reklamları yasaklar.”

MADDE 6. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sermaye Piyasası Araçlarının Halka Satışı

Madde 7. — Sermaye piyasası araçlarının halka satışı izahnamede gösterilen esaslar ve belirlenen satış süresi dahilinde yapılır. Kurul, pay sahiplerinin ve yatırımcıların haklarını korumak amacıyla, sermaye piyasası araçlarının halka arz veya satışının gerektiğinde satın alma taahhüdü ile birlikte aracı kuruluşlar aracılığıyla yapılmasını; sermaye artırımlarında kullanıl-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sermaye Piyasası Araçlarının Halka Satışı

Madde 7. — Sermaye piyasası araçlarının halka satışı izahnamede gösterilen esaslar ve belirlenen satış süresi dahilinde yapılır. Kurul, pay sahiplerinin ve yatırımcıların haklarını korumak amacıyla, sermaye piyasası araçlarının halka arz veya satışının gerektiğinde satın alma taahhüdü ile birlikte aracı kuruluşlar aracılığıyla yapılmasını; sermaye artırımlarında kullanıl-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

mayan rüçhan haklarına tekabül eden payların, piyasa değerinin nominal değerinin üzerinde olması halinde, bunların primli fiyattan satılmasını isteyebilir.

İzahname ve sirküler, aracı kuruluşlar ile ihraççılar tarafından müştereken imzalanır. Bu belgelerde yer alan bilgilerin gerçeği dürüst bir biçimde yansıtmasından ihraççılar sorumludur. Ancak, kendilerinden beklenen özeni gösterdiklerini ispatlayamayan aracı kuruluşlara da zararın ihraççılar tazmin ettirilemeyen kısmı için müracaat edilebilir.

Halka arz yoluyla satılan hisse senedi bedellerinin tam olarak nakden ödenmesi şarttır. Kurul, satış süresi içinde satılmayan payların kendileri tarafından tamamen satın alınacağı ve bedellerinin ödeneceğinin kurucular, pay sahipleri veya aracı kuruluşlar arasından Kurulca belirlenenler tarafından ortaklığa karşı taahhüt edilmesini ister. Bu taahhüt, süre sonunda satılmayan payların kurucular, pay sahipleri veya aracı kuruluşlar tarafından satın alınıp bedellerinin nakden ödenmesini de kapsar.

Sermaye piyasası araçlarının satış esnasında alıcıya teslimi şarttır; ancak esas sermaye sistemini kabul etmiş anonim ortaklıklar, sermaye artırımının tescilini takip eden en geç otuz gün içinde hisse senetlerini alıcılara teslim ederler. Nama yazılı hisse senetleri için bu süre doksan gündür. Kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş anonim ortaklıklarda hisse senetlerinin satış esnasında alıcıya tesliminden itibaren pay sahipliği hakkı kazanılır ve bu halde Türk Ticaret Kanununun 395 nci maddesinin 3 üncü cümlesi ile 412 nci maddesi hükümleri uygulanmaz. Satışı yapılan hisse senetleri dışındaki sermaye piyasası araçlarının satış sırasında alıcıya teslimi şarttır.

Kurul Sermaye Piyasası araçlarının halka satışında, küçük tasarruf sahiplerinin bunları almalarını kolaylaştırıcı, hak ve yararlarını koruyucu tedbirlerin alınmasını ortaklıktan ve satış yapanlardan isteyebilir. Kurul, halka arzlarda dağılımı en fazla sağlayacak ve dağıtımda küçük tasarruf sahiplerinin öncelikle satın almasını temin edecek düzenlemeler yapmaya yetkilidir.”

MADDE 7. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sermaye piyasası araçlarının halka arz yoluyla satışını yapan ihraççılar veya aracı kuruluşlar satış süresinin bitiminden itibaren altı iş günü içerisinde, satışın sonucu hakkında, Kurula bilgi vermekle yükümlüdürler.”

MADDE 8. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 10 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İzahname ile halka açıklanan konulardaki değişikliklerin, ilgili ihraççılarca en geç on gün içinde Kurula bildirilmesi zorunludur.”

MADDE 9. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun üçüncü bölüm başlığı ile 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“BÖLÜM III

İhraççılara ve Halka Açık Anonim Ortaklıklara İlişkin Hükümler”

“Genel Olarak :

Madde 11. — İhraççılar faaliyet ve niteliklerine uygun sermaye piyasası araçları ihracı suretiyle, ulusal ve uluslararası, sermaye piyasalarından, fon toplayabilirler.

Pay sahibi sayısının 100'den fazla olduğu herhangi bir şekilde tespit olunan anonim ortaklıkların hisse senetleri halka arz olunmuş sayılır ve bu ortaklıklar, halka açık anonim ortaklık hükümlerine tabi olurlar.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

mayan rüçhan haklarına tekabül eden payların, piyasa değerinin nominal değerinin üzerinde olması halinde, bunların primli fiyattan satılmasını isteyebilir.”

“İzahname ve sirküler, aracı kuruluşlar ile ihraççılar tarafından müştereken imzalanır. Bu belgelerde yer alan bilgilerin gerçeği dürüst bir biçimde yansıtmasından ihraççılar sorumludur. Ancak, kendilerinden beklenen özeni göstermeyen aracı kuruluşlara da zararın ihraççılara tazmin ettirilemeyen kısmı için müracaat edilir.

Halka arz yoluyla satılan hisse senedi bedellerinin tam olarak nakden ödenmesi şarttır. Kurul, satış süresi içinde satılmayan payların kendileri tarafından tamamen satın alınacağı ve bedellerinin ödeneceğinin kurucular, pay sahipleri veya aracı kuruluşlar arasından Kurulca belirlenenler tarafından ortaklığa karşı taahhüt edilmesini ister. Bu taahhüt, süre sonunda satılmayan payların kurucular, pay sahipleri veya aracı kuruluşlar tarafından satın alınıp bedellerinin nakden ödenmesini de kapsar.

Sermaye piyasası araçlarının satış esnasında alıcıya teslimi şarttır; ancak esas sermaye sistemini kabul emiş anonim ortaklıklar, sermaye artırımının tescilini takip eden en geç otuz gün içinde hisse senetlerini alıcılara teslim ederler. Nama yazılı hisse senetleri için bu süre doksan gündür. Kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş anonim ortaklıklarda hisse senetlerinin satış esnasında alıcıya tesliminden itibaren pay sahipliği hakkı kazanılır ve bu halde Türk Ticaret Kanununun 395 inci maddesinin 3 üncü cümlesi ile 412 nci maddesi hükümleri uygulanmaz. Satış yapılan hisse senetleri dışındaki sermaye piyasası araçlarının satış sırasında alıcıya teslimi şarttır.

Kurul sermaye piyasası araçlarının halka satışında, küçük tasarruf sahiplerinin bunları almalarını kolaylaştırıcı, hak ve yararlarını koruyucu tedbirlerin alınmasını ortaklıktan ve satışı yapanlardan isteyebilir. Kurul, halka arzlarda dağılımı en fazla sağlayacak ve dağıtımda küçük tasarruf sahiplerinin öncelikle satın almasını temin edecek düzenlemeler yapmaya yetkilidir.”

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8 . — Tasarının 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Tasarının 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Kurul, bu Kanuna tabi ihraççıların kaydını tutar. İhraççılar, sermaye piyasası araçlarının herhangi bir şekilde halka satıldığını öğrendikleri tarihten itibaren otuz gün içinde Kurula bildirmek zorundadırlar. Denetçiler, bu durumu öğrendikleri tarihte, ihraççının yönetim organına bildirmekle yükümlüdürler.

Bu madde kapsamına giren ihraççılardan, anonim ortaklık niteliğini haiz olmayanlar, sermaye piyasası araçlarını halka arz etmeyenler, aktif toplamı Kurulun belirleyeceği miktardan az olanlar veya diğer sermaye piyasası araçlarını ihraç veya halka arz edenler kurulca bu kanuna tabi olmalarından kaynaklanan yükümlülüklerinden kısmen veya tamamen muaf tutulabilirler. İşbu muafiyet şartları ile ihraççıların Kurul kaydından çıkma veya çıkarılma esasları tebliğlerle belirlenir.

Kurulca belirlenecek esaslar dahilinde, ulusal veya uluslararası piyasalarda tedavütlü kolaylaştırmak amacıyla, depo edilen menkul kıymetlerin verdiği hakları aynen sağlayan, onlara özdeş hamiline yazılı "depo edilen menkul kıymet sertifikaları" çıkarılabilir.

Nama yazılı olarak ihraç edilmiş olup da, borsalarda veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören hisse senetleri hakkında Türk Ticaret Kanununun 368 inci maddesi uygulanamaz.

MADDE 10. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 12 nci maddesinin 4 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Kayıtlı sermayeli ortaklıkların başlangıç sermayesinin Kurulca belirlenecek miktardan az olmaması ve unvanlarının kullanıldığı belgelerde çıkarılmış sermaye miktarının gösterilmesi zorunludur. Yeni pay alma hakkını kısıtlama yetkisi, pay sahipleri arasında eşitsizliğe yol açacak şekilde kullanılamaz.

Yönetim kurulunun dördüncü fıkrada belirtilen hususlara aykırı kararları aleyhine, yönetim kurulu üyeleri, denetçiler veya hakları ihlal edilen pay sahipleri kararın ilanımdan itibaren 30 gün içinde anonim ortaklık merkezinin bulunduğu yer Ticaret Mahkemesinde iptal davası açabilirler. Bu halde, Türk Ticaret Kanununun genel kurul kararlarının iptaline ilişkin 382, 383 ve 384 üncü maddeleri hükümleri uygulanır. Yönetim kurulu, davanın açıldığını öğrendiği tarihten itibaren 10 gün içinde durumu Kurul'a bildirmekle yükümlüdür.

Bu madde uyarınca esas sözleşme ile tanınan yetki çerçevesinde yönetim kurulunca alınan kararlar, Kurul'un belirleyeceği usuller dairesinde ilan edilir.

Anonim ortaklıklar, Kurul'dan izin almak suretiyle kayıtlı sermaye sisteminden çıkabilecekleri gibi bu sisteme alınmada aranan nitelikleri yitirmeleri halinde, Kurul tarafından sistemden çıkartılırlar."

MADDE 11. — 2499 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Tahvil ve Diğer Borçlanma Senetleri İhracı

Madde 13. — Halka açık anonim ortaklıkların ihraç edebilecekleri tahvil ve sermaye piyasası aracı niteliğindeki diğer borçlanma senetlerinin toplam tutarı, Kurula gönderilen bağımsız denetimden geçmiş son mali tabloda yer alan çıkarılmış sermaye veya ödenmiş sermaye ile genel kurulca onaylanan son mali tabloda görülen yedek ekçelerin ve yeniden değerlendirme değer artış fonunun toplamından, varsa zararların indirilmesinden sonra kalan miktarı geçemez.

Mahallî idareler ve bunlarla ilgili özel mevzuatları uyarınca faaliyet gösteren kuruluş, idare ve işletmeler, mevzuata göre özelleştirme kapsamına alınanlar dahil kamu iktisadî teşebbüs-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 10. — Tasarının 10 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Tasarının 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

lerinin tahvil ve sermaye piyasası aracı niteliğindeki diğer borçlanma senedi ihraç limitleri Bakanlar Kurulunca belirlenir. Bu durumda, özel kanunlarda belirlenen limitler uygulanmaz.

Tahvil ve sermaye piyasası aracı niteliğindeki diğer borçlanma senetleri ihraç limitleri ile Türk Ticaret Kanununun 422 nci maddesinde tespit edilmiş olan anonim ortaklıkların çıkarabilecekleri tahvil miktarına dair sınırlar gerektiğinde Bakanlar Kurulu'nca genel olarak veya sektörler itibarıyla arttırılabilir.

Hazine garantisini ihtiva eden ihraçlarda, mevzuatta öngörülen ihraç limitlerine uyulmaz.

Çıkarılan tahvil ve sermaye piyasası aracı niteliğindeki diğer borçlanma senetleri tamamen satılmadıkça veya satılmayanlar iptal edilmedikçe, aynı türden yeni tahvil ve sermaye piyasası aracı niteliğindeki diğer borçlanma senetleri çıkarılmaz.

Tahvil ve sermaye piyasası aracı niteliğindeki diğer borçlanma senedi ihraç yetkisi, esas sözleşme ile yönetim kuruluna devredilebilir. Bu takdirde Türk Ticaret Kanununun 423 ve 424 üncü maddeleri uygulanmaz."

MADDE 12. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa 13 üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 13/A maddesi eklenmiştir.

"Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler

MADDE 13/A — Alacaklar ve duran varlıklar karşılık gösterilerek "Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler" ihraç edilebilir. Bunları ihraç edecek kuruluşlar, ihraç şartları, karşılık gösterilecek alacak ve varlık türleri, ihraç limiti, değerlendirme ilke ve esasları, nitelikleri Kurul tarafından çıkarılacak tebliğlerle düzenlenir.

MADDE 13. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa 14 üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 14/A maddesi eklenmiştir.

"Oydan Yoksun Paylar

MADDE 14/A — Anonim ortaklıklar esas sözleşmelerinde hüküm bulunmak şartıyla, kâr payı imtiyazı sağlayarak, oy hakkından yoksun paylar ihraç edebilir ve bunları temsil eden hisse senetlerini halka arz edebilirler.

Oydan yoksun payların ihracı ve bunların ve sermaye içindeki oranı bu payları temsil eden hisse senetlerine kâr payı dağıtımında tanınacak imtiyazın mahiyeti ve oranı, senetlerin şekil, kapsam ve türü, kâr payı imtiyazı dışındaki pay sahipliği haklarında tanınabilecek diğer imtiyazlar ve bunların kullanım esasları ile bu senetlerin halka arz, satış şart ve usulleri Kurul tarafından belirlenir."

MADDE 14. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 15 inci maddesinin başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Temettü ve Bedelsiz Payların Dağıtım Esasları"

"Temettü hesap dönemi sonu itibarıyla mevcut payların tümüne, bunların ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın eşit olarak dağıtılır.

Halka açık anonim ortaklıkların sermaye artırımlarında, bedelsiz paylar artırım tarihindeki mevcut paylara dağıtılır."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 12. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa 13 üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 13/A maddesi eklenmiştir.

“Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler

MADDE 13/A — Alacaklar ve duran varlıklar karşılık gösterilerek “Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler” ihraç edilebilir. Bunları ihraç edecek kuruluşlar, ihraç şartları, karşılık gösterilebilecek alacak ve varlık türleri ihraç limiti, değerlendirme ilke ve esasları, nitelikleri Kurul tarafından çıkarılacak tebliğlerle düzenlenir.

Varlığa dayalı menkul kıymetlerin ihracında 13 üncü maddede belirtilen limitler uygulanmaz.”

MADDE 13. — Tasarının 13 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Tasarının 14 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 15. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Muhasebe, Malî Tablo ve Rapor Standartları, İlan, Bağımsız Denetleme

Madde 16. — İhraççılar ve sermaye piyasası kurumları, konsolide olanlar dahil kamuya açıklanacak veya gerektiğinde Kurulca istenecek malî tablo, rapor ve bilgileri tespit olunacak şekil ve esaslara, genel kabul görmüş muhasebe kavram, ilke ve standartlarına uymak suretiyle düzenlemekle yükümlüdürler.

İhraççılar ve sermaye piyasası kurumları düzenleyecekleri malî tablolardan Kurulca belirlenenleri daha önce kurulmuş ve bu Kanunun 22 nci maddesinin (d) bendi uyarınca kurulan bağımsız denetleme kuruluşlarına, bilgilerin doğruluk ve gerçeği dürüst bir biçimde yansıtma ilkesine uygunluğu bakımından inceleyerek bir rapor almak zorundadırlar.

Kurul, halka arzda, kayıtlı sermaye sistemine geçişte, bu Kanun kapsamındaki anonim ortaklık ve sermaye piyasası kurumlarının tasfiyesi, devri, birleşmesi ve nevi değiştirmelerinde bağımsız denetim raporu isteyebilir.

Bağımsız denetleme kuruluşları, denetledikleri malî tablo ve raporlara ilişkin olarak hazırladıkları raporlardaki yanlış ve yanıltıcı bilgi ve kanaatler nedeniyle doğabilecek zararlardan hukuken sorumludurlar.

Kurulca düzenlenmesi öngörülen malî tablo ve raporlar ile, bağımsız denetlemeye tabi olunması durumunda bağımsız denetim raporu Kurulca belirlenen usul ve esaslar dahilinde Kurula gönderilir ve kamuya duyurulur."

MADDE 16. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa 16 ncı maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 16/A maddesi eklenmiştir.

"Kamunun Aydınlatılmasında Özel Durumlar

MADDE 16/A — Halka açık anonim ortaklıkların sermaye ve yönetiminde kontrolü sağlamak amacıyla pay sahiplerine çağrıda bulunarak, hisse senedi toplama girişiminde bulunulmasında veya genel kurullarda oy hakkını kullanmak için vekalet istenmesinde veya ortaklığın pay dağılımının önemli ölçüde değişmesi sonucunu veren, hisse senedi el değiştirmelerinde, sermaye artırımlarında, birleşme ve devirlerde, menkul kıymetlerin değerini etkileyebilecek önemli olay ve gelişmelerde Kurul, küçük pay sahiplerinin korunması ve kamunun aydınlatılmasını sağlamak amacıyla düzenlemeler yapar.

Hisse senetleri borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören anonim ortaklıkların yönetim kurulu üyeleri, genel müdür ve yardımcıları ile sermayenin % 10 veya daha fazlasına sahip ortakları, malik oldukları anonim ortaklıklara ait hisse senetleriyle ilgili olarak, Kurulun kamuoyu aydınlatma açısından gerekli gördüğü bilgileri, belirlenecek şekil ve esaslar dahilinde Kurula ve ilgili borsalara ve teşkilatlanmış diğer piyasalara bildirmekle yükümlüdürler."

MADDE 17. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 19 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir,

"Kurul Başkanlığı ve üyeliklerine atanacakların, yüksek öğrenim görmüş ve iktisat, maliye, hukuk, bankacılık ve işletmecilik dallarından birinde veya birkaçında en az on yıllık tecrübe sahibi olmaları ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) fıkrasının, 1, 4, 5, 6 ve 7 numaralı bendlerinde belirtilen şartları taşımaları zorunludur."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 15. — Tasarının 15 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Tasarının 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 19 uncu maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurul Başkanlığı ve üyeliklerine atanacakların, yüksek öğrenim görmüş ve finans, iktisat, maliye, hukuk, bankacılık, işletmecilik ve mühendislik dallarından birinde veya birkaçında tecrübe sahibi olmaları ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin A bendinin 1, 4, 5, 6 ve 7 numaralı fıkralarında belirtilen şartları taşımaları zorunludur.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 18. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Görev ve Yetkiler

“Madde 22. — Sermaye Piyasası Kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır :

a) Bu Kanunun uygulanması açısından sermaye piyasası araçlarının, ihracını, halka arz ve satışının şartlarını düzenlemek ve denetlemek,

b) İhraç veya halka arz olunacak sermaye piyasası araçlarını Kurul kaydına almak ve kamu yararının gerektirdiği hallerde sermaye piyasası araçlarının halka arz ve satışını geçici olarak durdurmak,

c) İhraççıların alacaklarına ve duran varlıklarına dayalı olarak çıkaracakları varlığa dayalı menkul kıymetlerin şartlarını, ihraç ve halka arz esaslarını ve tabi olacakları sair hususları düzenlemek, gerektiğinde münhasıran varlığa dayalı menkul kıymet ihracı ile iştigal eden genel finans ortaklıkları ile risk sermayesi yatırım fonları, risk sermayesi yatırım ortaklıkları ve risk sermayesi yönetim şirketlerini denetlemek.

d) 1.6.1989 tarih ve 3568 sayılı Kanuna göre, denetlemeye yetkili olanların sermaye piyasasında bağımsız denetleme faaliyetlerinde bulunmak üzere oluşturacakları kuruluşlara ilişkin kuruluş şartlarını ve çalışma esaslarını, bu şartlara uyan sermaye piyasasında bağımsız denetleme yetkili kuruluşları listeler halinde ilan etmek,

e) Kamunun zamanında yeterli ve doğru olarak aydınlatılmasını sağlamak amacıyla, genel ve özel nitelikte kararlar almak ve her türlü malî tablo ve raporlar ile bunların bağımsız denetimlerinin, sermaye piyasası araçlarının halka arzında yayımlanacak izahname ve sirkülerin ve araçların değerini etkileyebilecek önemli bilgilerin kapsamını, standartlarını ve ilan esaslarını tespit ve bu konularda tebliğler yayımlamak,

f) Bu Kanuna tabi ihraççıların, 50 nci maddenin (a) bendi hükümleri çerçevesinde bankaların, sermaye piyasası kurumlarının ve borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasaların faaliyetlerinin bu Kanuna, Kurul yönetmelik, tebliği ve kararlarına ve sermaye piyasaları ile ilgili diğer mevzuata uygunluğu gerekli her türlü bilgi ve belgeyi isteyerek, izlemek ve denetlemek,

g) Sermaye piyasasını ilgilendiren her türlü yayın, duyuru ve reklamları izlemek, yanıltıcı ilan ve reklamları yasaklamak,

h) Bu Kanun hükümleri gereğince kendisine tevdi edilen malî tablo ve raporları, bağımsız denetleme raporları ile diğer belgeleri incelemek, gerekli gördüğü hususlar hakkında ihraççı ve kurum denetçilerinden veya bağımsız denetçilerden ayrıca rapor istemek, elde ettiği sonuçları değerlendirerek, Kanunda belirtilen gerekli tedbirleri almak,

i) Halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarında genel hükümler çerçevesinde ve kaleten oy kullanılmasına ilişkin esasları belirlemek,

j) Finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mal ve kıymetli madenlere dayalı vadeli işlem sözleşmesi ile münhasıran bu sözleşmelerin işlem göreceği borsalarda çalışacak kurumların kuruluş, faaliyet ilke ve esasları ile yükümlülüklerini düzenlemek, izlemek ve denetlemek,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 18. — Tasarının 18 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

k) Menkul kıymetlerin geri alma veya satma taahhüdü ile alım ve satımını, ilgili sözleşmeleri ve bu sözleşmelere ilişkin piyasa işlem kurallarını düzenlemek ve bu işlemlerle ilgili faaliyet ilke ve esaslarını belirlemek,

l) Menkul kıymet ödünç alma ve verme işlemleri ile açığa satış işlemlerine ilişkin ilke ve esasları belirlemek ve Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı ile T.C. Merkez Bankası'nın görüşü alınmak suretiyle kredili menkul kıymet işlemleri ile ilgili düzenlemeler yapmak,

m) Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de sermaye piyasası araçlarının ihraç ve halka arz konusunda ilgili mevzuat çerçevesinde gereken düzenlemeleri yapmak,

n) Sermaye piyasası araçlarının takası, saklanması veya kaydi değer haline getirilmesi ve derecelendirilmesini düzenlemek ve denetlemek,

o) Sermaye piyasasının gelişmesini teminen yeni sermaye piyasası kurumlarına ilişkin kuruluş, faaliyet, tasfiye ve sona erme esaslarını belirlemek ve bunları denetlemek,

p) İlgili Bakanca istenecek incelemeleri yapmak; çalışmalarını hakkında ilgili Bakana rapor vermek; sermaye piyasası ile ilgili mevzuat değişiklikleri hakkında önerilerde bulunmak.

MADDE 19. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 28 inci maddesinin (b) bendinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İhraççılar bu fona, Kurulca kayda alınan, satışı yapılacak sermaye piyasası araçlarının ihraç değerinin binde üçü tutarında ücret yatırmak zorundadırlar. Bu oran gerektiğinde Bakanlar Kurulunca azaltılabilir.”

MADDE 20. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun V inci bölüm başlığı ve 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“BÖLÜM V

SERMAYE PİYASASI FAALİYETLERİ VE SERMAYE PİYASASI KURUMLARI”

“Sermaye Piyasası Faaliyetleri

Madde 30. — Bu Kanun kapsamına giren sermaye piyasası faaliyetleri;

a) Kurul kaydına alınacak sermaye piyasası araçlarının ihraç veya halk arz yoluyla satışına aracılık,

b) Daha önce ihraç edilmiş olan sermaye piyasası araçlarının aracılık amacıyla alım satımı,

c) Finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mal ve kıymetli madenlere dayalı vadeli işlem sözleşmesi yapılmasına aracılık,

d) Menkul kıymetlerin geri alım veya satım taahhüdü ile alım satımı,

e) Yatırım danışmanlığı,

f) Portföy işletmeciliği veya yöneticiliğidir.

Aracılık, sermaye piyasası araçlarının 31 inci madde çerçevesinde yetkili kuruluşlar tarafından kendi nam ve hesabına, başkası nam ve hesabına, kendi namına başkası hesabına alım satımıdır. Vadeli işlem sözleşmelerinin yapılmasına aracılık da bu hüküm kapsamındadır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 19. — Tasarının 19-uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Tasarının 20 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 21. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Taaliyet İzni

Madde 31. — Sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunacak kurumların, Kuruldan izin almaları zorunludur. Faaliyet ve aracılık türleri itibariyle başvuru ve izin esasları Kurulca düzenlenir. Sermaye piyasası kurumlarına bir veya birden fazla faaliyet ve aracılık türü için Kurulca izin verilebilir. 30 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde sayılan sermaye piyasası faaliyetleri münhasıran aracı kuruluşlarca yürütülür.

İzin verilen kuruluşlara, icra edecekleri sermaye piyasası faaliyetlerini gösteren Yetki Belgesi verilir. Yapılabilecek sermaye piyasası faaliyetleri ve aracılık türleri itibariyle yüklenilebilecek sorumluluğun azami sınırına ilişkin esaslar Kurulca düzenlenir.

Yetki Belgesi olmayanlar veya belgeleri iptal olunanlar, sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunamayacakları gibi ticaret unvanlarında veya ilan ve reklamlarında bu faaliyetlerde buldukları intibaini yaratacak hiçbir kelime veya ibare kullanamazlar.

Sermaye piyasası kurumlarında, sermaye piyasası faaliyetlerini yürütmekle görevlendirilecek personelde aranacak asgarî şartlar Kurulca belirlenir."

MADDE 22. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Sermaye Piyasası Kurumları

Madde 32. — Bu Kanuna göre faaliyette bulunabilecek "Sermaye Piyasası Kurumları" aşağıda gösterilmiştir :

- a) Aracı Kurumlar,
- b) Yatırım Ortaklıkları,
- c) Yatırım Fonları,
- d) Sermaye piyasasında faaliyet göstermesine izin verilen diğer kurumlar."

MADDE 23. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Aracı Kurumların Kuruluş Şartları

Madde 33. — Aracı kurumların kuruluşlarına Kurulca izin verilebilmesi için,

- a) Anonim ortaklık şeklinde kurulmaları,
- b) Hisse senetlerinin tamamının nama yazılı olması,
- c) Hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması,
- d) Sermayelerinin Kurulca belirlenen miktardan az olmaması,
- e) Esas sözleşmelerinin bu Kanun hükümlerine uygun olması,
- f) Kurucularının müflis olmadığının veya yüzkıztarıcı bir suçtan dolayı hükümlülüklerinin bulunmadığının tespit edilmiş olması,

gerekir."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 21. — Tasarının 21 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Tasarının 22 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Tasarının 23 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 24. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Aracı Kurum ve Bankaların Faaliyet Şartları

Madde 34. — Aracı kurum ve bankaların faaliyet izni alabilmeleri için, 30 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen faaliyetlerden en az birinde bulunmak üzere Kurula başvurmaları şarttır. Aracı kurum ve bankalar, Kurulca belirlenecek esaslar dahilinde, izin almak şartıyla, diğer sermaye piyasası faaliyetlerinde de bulunabilirler.

Borsada işlem yapacak aracı kurum ve bankaların ilgili Borsadan Borsa Üyelik Belgesi almaları zorunludur.

Aracı kurumların faaliyet ve merkez dışı örgütleri ile ilgili ilkeler Kurulca belirlenir. Merkez dışı faaliyette bulunacak aracı kurumlara Kurulca izin verilir.”

MADDE 25. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yatırım Ortaklıklarının Faaliyetlerinin Kapsamı

Madde 35. — Yatırım ortaklıkları sermaye piyasası araçları, gayrimenkul, altın ve diğer kıymetli madenler portföylerini işletmek amacıyla kurulan anonim ortaklıklardır. Bu portföyler müstakilen bu unsurlardan oluşabileceği gibi, karma da olabilir.

Bu ortaklıkların kuruluş izni alabilmeleri için 30 uncu maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde belirtilen portföy işletmeciliği faaliyetinde bulunmak üzere Kurula başvurmaları şarttır. Yatırım ortaklıklarının portföy işletmek dışında yapabilecekleri faaliyetler Kurulca düzenlenir.”

MADDE 26. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yatırım Ortaklıklarının Kuruluş ve Faaliyet Şartları

Madde 36. — Yatırım ortaklıklarına kuruluş ve faaliyet izni verilebilmesi için;

- a) Kayıtlı sermayeli olarak anonim ortaklık şeklinde kurulmaları,
- b) Başlangıç sermayelerinin Kurulca belirlenen miktardan az olmaması,
- c) Hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması,
- d) Ticaret unvanlarında Yatırım Ortaklığı ibaresinin bulunması,
- e) Esas sözleşmelerinin bu Kanun hükümlerine uygun olması,
- f) Kurucularının müflis olmadığının veya yüküzcü bir suçtan dolayı hükümlülüklerinin bulunmadığının tespit edilmiş olması,

gerekir.

Yatırım ortaklıklarının, portföylerinde bulunduracakları kıymetler itibariyle türleri, değerlendirme esasları, portföy sınırlamaları, yönetim ilkeleri, kâr dağıtım esasları, saklama usul ve esasları, tabi olacakları yükümlülükler ve tasfiye ile sona ermelerine ilişkin esaslar Kurul tarafından belirlenir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 24. — Tasarının 24 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. — Tasarının 25 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Tasarının 26 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 27. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yatırım Fonları

Madde 37. — Bu Kanun hükümleri uyarınca halktan katılma belgeleri karşılığında toplanan paralarla, belge sahipleri hesabına, riskin dağıtılması ilkesi ve inanca mülkiyet esaslarına göre sermaye piyasası araçları, gayrimenkul, altın ve diğer kıymetli madenler portföyü işletmek amacıyla kurulan malvarlığına Yatırım Fonu adı verilir.

Fonun tüzel kişiliği yoktur; ancak malvarlığı kurucunun malvarlığından ayrıdır. Kurucu, fonu, yatırım fonu katılma belgesi sahiplerinin haklarını koruyacak şekilde temsil eder, yönetir veya yönetimini denetler. Fon varlığının korunması ve saklanması kurucu sorumludur. Kurucu ile katılma belgesi sahipleri arasındaki ilişkilere bu Kanunda ve ilgili mevzuatta hüküm bulunmayan hallerde Borçlar Kanununun Vekâlet Akdi hükümleri uygulanır.

Yatırım fon ve yatırım ortaklığı portföylerinde bulunan taşınmazlarla, taşınmaza dayalı senetlerin tescil, şerh ve diğer tapu işlemlerinin yerine getirilmesine ilişkin esaslar, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün bağlı olduğu bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirlenir.”

MADDE 28. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yatırım Fonları Kuruluş ve Faaliyet Şartları

Madde 38. — Yatırım Fonu kurmak için, kurucunun Yatırım Fonu içtüzüğünü hazırlayarak, bunun noterden tasdikli bir örneği ve Kurulca belirlenecek diğer belgelerle birlikte, Kurula izin için başvurması zorunludur. Banka ve sigorta şirketlerinin yatırım fonu kurmak üzere Kurula başvurmaları halinde Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın görüşü alınır.

Fon yönetimi ve saklama hizmetlerinin farklı kurumlarca yürütülmesine Kurul tarafından karar verilebilir.

Bankalar, sigorta şirketleri, aracı kurumlar, kanunlarında engel bulunmayan emekli ve yardım sandıkları ile 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi uyarınca kurulmuş olan sandıklardan, Kurulun tebliğiyle belirleyeceği esaslara uyanlar Yatırım Fonu kurabilirler.

Kurul,

a) Fonun kuruluşu, fonun asgarî tutarı, fon türleri itibariyle portföylerde bulundurulabilecek kıymetleri ve portföy sınırlamaları, değerlendirme esasları, fon kârının tespiti ve dağıtımı ile fonun faaliyet ve yönetim ilkelerini, birleşmesini, sona ermesini ve tasfiyesini,

b) Fon içtüzüğünün, yönetim ve saklama sözleşmelerinin düzenlenmesini, kapsamını, değiştirilmesini, tescil ve ilanını, katılma belgelerinin değerine, ihraç ve geri satın alma fiyatlarının hesaplanmasına ve ilanına, alım satım ilkelerine ilişkin esasları, belirler.

Fon mal varlığı rehnedilemez, teminat gösterilemez ve üçüncü şahıslar tarafından haczedilemez.

Fon kurucusu veya yöneticisinin iflası veya tasfiyesi halinde Kurul gerekli tedbirleri almaya yetkilidir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 27. — Tasarının 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 28. — Tasarının 28 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 29. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 39 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Diğer Sermaye Piyasası Kurumları

Madde 39. — Sermaye piyasası araçlarının takas ve saklanması, derecelendirilmesi ve bunları ihraç eden ortaklık ve kuruluşlarla sermaye piyasası kurumlarının denetlenmesi ile uğraşan kuruluşlar; yatırım danışmanlığı, portföy yönetimi gibi sermaye piyasası faaliyetlerini yerine getiren şirketler ve ortaklık ve kuruluşlara ait alacakları temellük ederek münhasıran bu Kanunun 13/A maddesinde belirlenen varlığa dayalı menkul kıymetleri ihraç etmek amacıyla teşkil edilen genel finans ortaklıkları, ipoteğe dayalı menkul kıymetler merkezleridir.

MADDE 30. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 40 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Borsalar ve Teşkilatlanmış Diğer Piyasalar

Madde 40. — Sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği borsalar, özel kanunlarında yazılı esaslar çerçevesinde teşkilatlanarak, menkul kıymetlerin ve diğer sermaye piyasası araçlarının güven ve istikrar içinde, serbest rekabet şartları altında kolayca alınıp satılabilmesini sağlamak ve oluşan fiyatları tespit ve ilan etmekle yetkili olarak kurulan kamu tüzel kişiliğini haiz kurumlardır.

Borsalar özel bütçe ile idare olunur. Bütçe yılı takvim yılıdır. Bütçeleri ve personel kadroları yönetim kurullarının teklifi üzerine genel kurullarınca kesinleştirilir.

Kurul, sermaye piyasası araçlarının alım ve satımının yapıldığı diğer teşkilatlanmış piyasaların kuruluşuna ve bunların güven, açıklık ve kararlılık içinde faaliyet göstermesinin sağlanmasına ilişkin düzenlemeler yapmaya yetkilidir.

Kurul, borsaların ve sermaye piyasası araçlarının alım ve satımının yapıldığı teşkilatlanmış diğer piyasaların izleme ve denetim merciidir."

MADDE 31. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa 40 ıncı maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 40/A maddesi eklenmiştir.

"Kambiyo ve Kıymetli Madenler Borsaları

MADDE 40/A — Kambiyo ve kıymetli madenlerle ilgili borsaları kurmaya, bunların çalışma esaslarını tespite, bu borsalarda faaliyet gösterecek araçlarla ilgili esasları belirleyerek bu borsaların ve araçların izleme ve denetimi ile ilgili düzenlemeleri yapmaya ilgili Bakanlık yetkilidir."

MADDE 32. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 45 ınci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Denetime Yetkililer

Madde 45. — Bu Kanun kapsamındaki ihraççılar, sermaye piyasası kurumları ve kişilerin bu Kanundan doğan işlem ve hesapları Kurulca görevlendirilecek Kurul uzmanları tarafından denetlenir. İlgili Bakan tarafından da gerektiğinde bu denetlemeler yaptırılabilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 29. — Tasarının 29 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. — Tasarının 30 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 31. — Tasarının 31 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32. — Tasarının 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Denetimle görevlendirilenler, bu Kanun ve diğer kanunların sermaye piyasası ile ilgili hükümlerinin uygulanmasını ve her türlü sermaye piyasası işlemlerini birinci fıkrada belirtilen ortaklık, kuruluş, kişi ve kurumlar nezdinde denetlemeye, görevleriyle ilgili gerekli görecekları bilgi ve belgeleri istemeye, gerekli tutanakları düzenlemeye, bunların işlem ve hesaplarının Kanuna, işletme amaç ve ilkelerine uygunluğunu ve denetlenen ortaklık, kuruluş, kişi ve kurumlarla ilişkili diğer gerçek ve tüzel kişilerin işlem ve hesaplarını da Kanunun uygulanmasıyla sınırlı olarak incelemeye yetkilidirler.

Bu madde kapsamına giren ihraççılar, kişi ve kurumlar görevliler tarafından istenecek her türlü bilgiyi, işlem ve belgelerin örneklerini vermek ve durumu tespit eden tutanakları imzalamakla yükümlüdürler.

Bu madde uyarınca yapılacak tebligatlara, Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.”

MADDE 33. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tebdirler

Madde 46. — Kurul, bu Kanun uyarınca yaptığı izleme, inceleme ve denetlemeler sonucunda;

a) Kurula kayıt yükümlülüğü yerine getirilmeksizin yapılmış ihraç, halka arz ve satış işlemleriyle, izinsiz sermaye piyasası faaliyetlerinin durdurulması için gerekli her türlü tedbiri almaya; kayıt yükümlülüğüne uyulmaksızın yapılan halka arz ve satış sonucu satılan kısmın karşılığı ve satışı yapılacak senetler için Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 103 üncü maddesi uyarınca her türlü teminattan muaf olarak ihtiyati tedbir istemeye; her türlü hukukî ve cezaî sorumluluk saklı kalmak kaydıyla, izinsiz sermaye piyasası faaliyet ve işlemlerinin doğurduğu sonuçların iptali için tespit tarihlerinden itibaren üç ay, vukuu tarihlerinden itibaren bir yıl içinde dava açmaya,

b) 12 nci maddedeki esaslar çerçevesinde alınan yönetim kurulu kararları aleyhine, bu kararların ilanından itibaren otuz gün içinde ortaklık merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesinde iptal davası açmaya ve bu kararların icrasının geri bırakılmasını istemeye,

c) Kanuna, esas sözleşme hükümlerine veya işletme maksat ve mevzuuna aykırı görülen durum ve işlemler ile sermayenin azalması veya kaybı halinde, Türk Ticaret Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla anonim ortaklıklardan, tedbir almasını ve öngörülen işlemleri yapmasını istemeye ve gerektiğinde bu halleri ilgili mercilere intikal ettirmeye,

d) 15 inci maddenin son fıkrasında belirtilen işlemlerde buldukları tespit edilen anonim ortaklıklardan, denetleme sonuçlarının Kurul tarafından belirlenecek şekil ve esaslar dahilinde ortaklara duyurulmasını istemeye,

e) Mevzuat uyarınca açıklanması gerekirken açıklanmamış, bilgileri ve mevzuata aykırılıkları, masrafı ilgili anonim ortaklık, kişi, kuruluş veya sermaye piyasası kurumlarından tahsil edilmek üzere kamuoyuna duyurmaya,

f) Kurulca denetlemeyle görevlendirilenler tarafından istenecek defter, evrak, dosya, kayıt ve diğer belgelerin ibraz veya teslim edilmemesi halinde, gerektiğinde mahkemeye başvurarak, bunların ibraz veya tesliminin sağlanmasını talep etmeye,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 33. — Tasarının 33 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

g) Sermaye piyasası kurumlarının mevzuat, esas sözleşme ve içtüzük hükümlerine aykırı faaliyetlerinin tespit edilmesi halinde, ilgililerden, aykırılıkların giderilmesini ve kanuna, işletme amaç ve ilkelerine uygunluğun sağlanmasını istemeye; aykırılıkların giderilmemesi veya giderilemeyecek aykırılıkların tespit edilmesi durumunda, gerekli her türlü tedbiri almaya ve bu kurumların yetkilerini kaldırmaya,

h) Sermaye piyasası kurumlarının, malî yapılarının ciddî surette zayıflamakta olduğu nun yapılan denetimler sonucunda tespiti halinde, verilecek uygun bir süre içinde, malî durumlarının güçlendirilmesini istemeye; verilen süre içinde, bu kurumlar tarafından gerekli tedbirlerin alınmadığı veya malî durumlarının taahhütlerini karşılayamayacak kadar zayıflamış olduğu tespit edildiği takdirde, kurumların yetkilerini kaldırmaya; bu tedbirlerden netice alınmadığı takdirde tasfiyelerini ve gerektiğinde iflaslarını istemeye, yetkilidir.”

MADDE 34. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Cezai Sorumluluk

Madde 47. — Diğer kanunlara göre daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde :

A) 1. Sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek, henüz kamuya açıklanmamış bilgileri kendisine veya üçüncü kişilere menfaat sağlamak amacıyla kullanarak, sermaye piyasasında işlem yapanlar arasındaki fırsat eşitliğini bozacak şekilde mameleki yarar sağlamak veya bir zararı bertaraf etmek içerdan öğrenenlerin ticaretidir. Bu fiili işleyen 11 inci maddede kapsamındaki ihraççılarla, sermaye piyasası kurumlarının veya bunlara bağlı veya bunlara hakim işletmelerin yönetim kurulu başkan ve üyeleri, yöneticileri, denetçileri, diğer personeli ve bunların dışında meslekleri veya görevlerini ifa etmeleri sırasında bilgi sahibi olabilecek durumda olanlarla, bunlarla temasları nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak bilgi sahibi olabilecek durumundaki kişiler,

2. Yapay olarak, sermaye piyasası araçlarının, arz ve talebini etkilemek, aktif bir piyasanın varlığı izlenimini uyandırmak, fiyatlarını aynı seviyede tutmak, artırmak veya azaltmak amacıyla alım ve satımını yapan gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri ve bunlarla birlikte hareket edenler,

3. Sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek, yalan, yanlış, yanıltıcı, mesnetsiz bilgi veren; haber yayan; yorum yapan ya da açıklamakla yükümlü oldukları bilgileri açıklamayan gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri ve bunlarla birlikte hareket edenler,

4) 4 üncü maddenin birinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket edenlerce, sermaye piyasasında izinsiz olarak faaliyette bulunan veya yetki belgeleri iptal olunduğu veya faaliyetleri geçici olarak durdurulduğu halde faaliyetlerine devam eden gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri,

Fiilin mahiyet ve önemine göre birlikte veya ayrı ayrı hükümlenmek üzere 1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 500 Milyon liradan 1 Milyar liraya kadar ağır para cezası ile;

B) 1. Bu Kanuna göre Kurul veya Kurul tarafından görevlendirilenlerce istenecek bilgileri vermeyen veya eksik veya gerçeğe aykırı olarak verenlerle; defter ve belgeleri bu görevlilere ibraz etmeyen, saklayan, yok eden veya bunların görevlerini yapmalarını engelleyenler,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 34. — 2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Cezai Sorumluluk

Madde 47. — Diğer kanunlara göre daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde :

A) 1. Sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek, henüz kamuya açıklanmamış bilgileri kendisine veya üçüncü kişilere menfaat sağlamak amacıyla kullanarak sermaye piyasasında işlem yapanlar arasındaki fırsat eşitliğini bozacak şekilde mameleki yarar sağlamak veya bir zararı bertaraf etmek, içerden öğrenenlerin ticaretidir. Bu fiili işleyen 11 inci madde kapsamındaki ihraççılarla, sermaye piyasası kurumlarının veya bunlara bağlı veya bunlara hakim işletmelerin yönetim kurulu başkan ve üyeleri, yöneticileri, denetçileri, diğer personeli ve bunların dışında meslekleri veya görevlerini ifa etmeleri sırasında bilgi sahibi olabilecek durumda olanlarla, bunlarla temasları nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak bilgi sahibi olabilecek durumundaki kişiler.

2. Yapay olarak, sermaye piyasası araçlarının, arz ve talebini etkilemek, aktif bir piyasanın varlığı izlenimini uyandırmak, fiyatlarını aynı seviyede tutmak, arttırmak veya azaltmak amacıyla alım ve satımını yapan gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri ve bunlarla birlikte hareket edenler.

3. Sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek yalan, yanlış, yanıltıcı, mesnetsiz bilgi veren; haber yayan; yorum yapan ya da açıklamakla yükümlü oldukları bilgileri açıklamayan gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri ve bunlarla birlikte hareket edenler.

4. 4 üncü maddenin birinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket edenlerle, sermaye piyasasında izinsiz olarak faaliyette bulunan veya yetki belgeleri iptal olunduğu veya faaliyetleri geçici olarak durdurulduğu halde faaliyetlerine devam eden gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri,

Fiilen mahiyet ve önemine göre birlikte veya ayrı ayrı hükümlenmek üzere 1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 500 Milyon liradan 1 Milyar liraya kadar ağır para cezası ile;

B) 1. Bu Kanuna göre Kurul veya Kurul tarafından görevlendirilenlerce istenecek bilgileri vermeyen veya eksik veya gerçeğe aykırı olarak verenlerle; defter ve belgeleri bu görevlilere ibraz etmeyen, saklayan, yok eden veya bunların görevlerini yapmalarını engelleyenler,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

2. Gerçeğe aykırı bağımsız denetleme raporu düzenleyenler ve bu raporun düzenlenmesini sağlayanlar,

3. Sermaye piyasasındaki izinsiz olarak faaliyette bulunduğu, Yetki Belgeleri iptal olduğu veya faaliyetleri geçici olarak durdurulduğu halde ticaret unvanlarında, ilan veya reklamlarında sermaye piyasasında faaliyette buldukları intibamı yaratacak kelime veya ibare kullandıkları takdirde, ilgili gerçek kişilerle tüzel kişilerin yetkilileri,

4. 6 ncı maddenin ikinci fıkrası, 7, 9, 10, 11, 12 nci maddeleri, 13 üncü maddenin beşinci fıkrası, 14 üncü maddenin üçüncü fıkrası, 15, 16, 16/A maddeleri, 25 inci maddenin (a) bendi, 28 inci maddenin (b) bendi, 34 üncü madde, 38 inci madde, 45 inci maddenin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenler,

5. Bu Kanunda yazılı yetkilere dayanılarak Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelik ve tebliğlere, düzenlenen standart ve formlara, alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket edenler,

100 Milyon liradan 500 Milyon Liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Birinci fıkranın (A) ve (B) bendleri uyarınca verilecek ağır para cezaları suçun işlenmesi suretiyle temin edilen menfaatin üç katından az olamaz.

Bu maddede öngörülen cezaların verilmesini gerektiren fiillerin tekrarı halinde, verilen para cezaları yarı oranında artırılarak, hükmolunur. Cezaların artırılabilmesi için daha önce verilen cezanın infazı şartı aranmaz.”

MADDE 35 — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 48 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Cezaların Artırılması

Madde 48. — Bu Kanun kapsamındaki ihraççılarla sermaye piyasası kurumlarının yönetim kurulu üyeleri, denetçileri, müdür ve diğer personeli ve yatırım fonu temsilcileri ile sorumlularının ortaklığın, kuruluşun veya fonun paraları ve diğer malları ile sermaye piyasası araçları, defter, evrak, dosya, kayıt ve diğer belgeleri üzerinde işledikleri suçların genel hükümlere göre belirlenen cezaları yarı oranında artırılarak hükmolunur.”

MADDE 36. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Usul Hükümleri

Madde 49. — 47 nci maddede yazılı suçlardan dolayı kovuşturma yapılması, Kurul tarafından Cumhuriyet Savcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu başvuru ile Kurul aynı zamanda müdahil sıfatını kazanır.

Bu Kanuna aykırı fiillerin işlendiğine dair bilgi edinen Cumhuriyet Savcıları Kurulu haberdar ederek durumun incelenmesini isteyebilirler.

Cumhuriyet Savcıları kovuşturmayla mahal olmadığına karar verilerse, Kurul kendisine tebliğ edilecek bu kararlara karşı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre itiraza yetkilidir.

Bu Kanunda yazılı suçlarla ilgili davalar mahkemelerce acele işlerden sayılır ve öncelikle karara bağlanır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2. Gerçeğe aykırı bağımsız denetleme raporu düzenleyenler ve bu raporun düzenlenmesini sağlayanlar,

3. Sermaye piyasasında izinsiz olarak faaliyette bulunduğu, Yetki Belgeleri iptal olunduğu veya faaliyetleri geçici olarak durdurulduğu halde ticaret unvanlarında, ilan veya reklamlarında sermaye piyasasında faaliyette buldukları intibahı yaratacak kelime veya ibare kullandıkları takdirde, ilgili gerçek kişilerle tüzel kişilerin yetkilileri,

4. 6 ncı maddenin ikinci fıkrası, 7, 9, 10, 11, 12 nci maddeleri, 13 üncü maddenin beşinci fıkrası, 14 üncü maddenin üçüncü fıkrası, 15, 16, 16/A maddeleri, 25 inci maddenin (a) bendi, 28 inci maddenin (b) bendi, 34 üncü madde, 38 inci madde, 45 inci maddenin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenler,

5. Bu Kanunda yazılı yetkilere dayanılarak Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelik ve tebliğlere, düzenlenen standart ve formlara, alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket edenler.

100 Milyon liradan 500 Milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Birinci fıkranın (A) ve (B) bendleri uyarınca verilecek ağır para cezaları üst sınırla bağlı olmaksızın suçun işlenmesi suretiyle temin edilen menfaatin üç katından az olamaz.

Bu maddede öngörülen cezaların verilmesini gerektiren fiillerin tekrarı halinde, verilen cezalar yarı oranında artırılarak hükmolunur. Cezaların artırılabilmesi için daha önce verilen cezanın infazı şartı aranmaz.”

MADDE 35. — Tasarının 35 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 36. — Tasarının 36 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 37. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 50 nci maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Kendi menkul kıymetlerini halka arz eden bankalar ile (V.) bölümde öngörülen faaliyetlerde bulunan bankalar, bunlarla sınırlı olarak bu Kanun hükümlerine tabi olurlar. Ancak, bu Kanuna tabiyet hükümleri, ortak sayısı bakımından bankalar hakkında uygulanmaz.

Sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunan bankalar için gereken asgarî fon miktarı, muhasebe, kayıt ve belge düzeni gibi hususlar Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın uygun görüşü alınarak Kurul tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Hisse senetleri halka arz yoluyla satılan bankaların dağıtacakları asgarî temettü oranını, temettünün dağıtılma zaman ve esaslarını belirlemeye ilgili oldukları Bakanlık yetkilidir.

Bankalar ve sigorta şirketleri hakkında özel kanunlarda yer alan kuruluş, denetim, gözetim, muhasebe, malî tablo ve rapor standartlarına ilişkin hükümler saklıdır.

MADDE 38. — 3182 sayılı Bankalar Kanununun 13 üncü maddesinin iki numaralı fıkrasının ikinci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kabul edilen para karşılığında mevduat hesap cüzdanı yerine adî veya ticarî senetler veya makbuz verilmesi durumu değiştirmez.”

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun, sermaye piyasası araçlarını kayda almaya ilişkin hükümleri, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ihraç ve halka arz başvurularında uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Kurul'dan (A) serisi Borsa Bankerleri Belgesi alan aracı kurumların, Kanun'un 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde; (B) serisi Borsa Bankerliği Belgesi alan aracı kurumların ise aynı fıkranın (b) bendinde düzenlenen faaliyetlerde bulunma ve borsa üyelik hakları saklıdır. Ancak bu aracı kurumlar sahip oldukları borsa bankerliği belgelerini; bu Kanunun yürürlüğü tarihinden itibaren 6 ay içinde Kurul'a başvurarak, yetki belgeleriyle değiştirmek zorundadırlar.

Yürürlüğün Kaldırılan Hükümler

MADDE 39. a) 28.7.1981 tarih ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 8, 41, 42, 43, 44 üncü maddeleri ile geçici 1, geçici 2 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları, geçici 3, 4 ve 5 inci maddeleri,

b) Ödeme Güçlüğü İçinde Bulunan Bankerlerin İşlemleri Hakkında 14.1.1982 tarih ve 35 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye 13.9.1982 tarih ve 45 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Eklenen 28, 29, 30 ve 34 üncü maddeleri,

yürürlükten kaldırılmıştır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 37. — 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 50 nci maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Kendi menkul kıymetlerini halka arz eden bankalar ile (V.) bölümde öngörülen faaliyetlerde bulunan bankalar, bunlarla sınırlı olarak bu Kanun hükümlerine tabi olurlar. Ancak Kanun hükümleri, ortak sayısı bakımından bankalar hakkında uygulanmaz.

Sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunan bankalar için gereken asgarî fon miktarı, muhasebe, kayıt ve belge düzeni gibi hususlar Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın uygun görüşü alınarak Kurul tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

“Hisse senetleri halka arz yoluyla satılan bankaların dağıtacakları temettü ile yeniden değerlendirme artış fonunun kullanımına ilişkin esasları belirlemeye ilgili oldukları Bakanlık yetkilidir.

Bankalar ve sigorta şirketleri kuruluş, denetim, gözetim, muhasebe, malî tablo ve rapor standartları konularında kendi özel kanunlarındaki hükümlere tabidir.”

MADDE 38. — Tasarının 38 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının geçici 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Tasarının geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

MADDE 39. — a) 28.7.1981 tarih ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 8, 41, 42, 43, 44 üncü maddeleriyle geçici 1, geçici 2 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları, geçici 3, 4 ve 5 inci maddeleri,

b) Ödeme Güçlüğü İçinde Bulunan Bankerlerin İşlemleri Hakkında 14.1.1982 tarih ve 35 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye 13.9.1982 tarih ve 45 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Eklenen 28, 29, 30 ve 34 üncü maddeleri,
yürürlükten kaldırılmıştır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 40. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 41. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

S. Demirel

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd.

Prof. E. İnönü

Devlet Bakanı

Prof. T. Çiller

Devlet Bakanı

İ. Tez

Devlet Bakanı

Prof. T. Akyol

Devlet Bakanı

O. Kılercioğlu

Devlet Bakanı

Ö. Barutçu

Devlet Bakanı

E. Şahin

Devlet Bakanı

M. Batallı

Millî Savunma Bakanı

N. Ayaz

Dışişleri Bakanı

H. Çetin

Millî Eğitim Bakanı

K. Toptan

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köyişleri Bakanı

N. Cevheri

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. T. Köse

Kültür Bakanı

D. F. Sağlar

Orman Bakanı

V. Tanur

Devlet Bakanı

C. Çağlar

Devlet Bakanı

E. Ceyhan

Devlet Bakanı

A. Gönen

Devlet Bakanı

G. Ergenekon

Devlet Bakanı

M. Kahraman

Devlet Bakanı

M. Ali Yılmaz

Devlet Bakanı

Ş. Ercan

Adalet Bakanı

M. S. Oktay

İçişleri Bakanı V.

N. Ayaz

Maliye ve Gümrük Bakanı

S. Oral

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Prof. O. Kumbaracıbaşı

Ulaştırma Bakanı

Y. Topçu

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı

M. Moğultay

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

E. Faralyalı

Turizm Bakanı

Prof. A. Ateş

Çevre Bakanı

B. D. Akyürek

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 40. — Tasarının 40 ıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 41. — Tasarının 41 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

